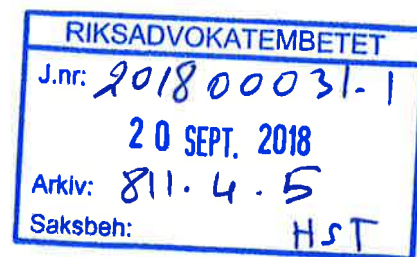

ROGALAND STATSADVOKATEMBETER

Riksadvokaten

Deres ref:

Vår ref:

INSPEKSJONSTAPPORTEN FOR SØR-VEST POLITIDISTRIKT

Vedlagt oversendes til Deres orientering inspeksjonsrapport for 2018 datert 14.09.2018.

ROGALAND STATSADVOKATEMBETER, 06.09.2017

Oddbjørn Søreide
statsadvokat

Gjenpart av dette brevet:

Politimesteren i Sør-Vest politidistrikt

Gjenpart av dette brevet og inspeksjonsrapporten:

Politidirektoratet v/ politifagavdelingen

ROGALAND STATSADVOKATEMBETER

Politidirektoratet v/politifagavdelingen

Deres ref:

Vår ref:

INSPEKSJONSTAPPORTEN FOR SØR-VEST POLITIDISTRIKT

Vedlagt oversendes til Deres orientering kopi av inspeksjonsrapport for 2018 datert 14.09.18.

ROGALAND STATSADVOKATEMBETER, 06.09.2017

Oddbjørn Søreide
statsadvokat

Gjenpart av dette brevet:

Riksadvokaten

Politimesteren i Sør-Vest

ROGALAND STATSADVOKATEMBETER

Politimesteren i Sør-Vest politidistrikt

Deres ref:

Vår ref:

INSPEKSJONSTAPPORTEM FOR SØR-VEST POLITIDISTRIKT

Vedlagt oversendes til Deres orientering kopi av inspeksjonsrapport for 2018 datert 14.09.18.

ROGALAND STATSADVOKATEMBETER, 06.09.2017

Oddbjørn Søreide
statsadvokat

Gjenpart av dette brevet:

Riksadvokaten

Politidirektoratet v/ politifagavdelingen

Rogaland statsadvokatembeter

Rapport om
Inspeksjon av Sør-Vest politidistrikt
2018

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
2	Forberedelse og gjennomføring av inspeksjonen	5
2.1	Forberedelse	5
2.2	Gjennomføringen	5
3	Organisering av straffesaksbehandlingen mv.	6
3.1	U-18 saker	7
3.2	Voldtektssaker	8
3.3	Direktiver fra den høyere påtalemyndighet.....	8
4	Statistikksammenligning og utvikling	9
4.1	Lokal statistikk	9
4.2	Kriminalitetsutviklingen.....	11
4.3	Oppklaringsprosent	12
4.3.1	Oppklaringsprosent for lovbrudd totalt og pr kriminalitetstype	12
4.3.2	Oppklaringsprosent for saker med påtalefrist	12
4.3.3	Frifinnelsesprosent for lovbrudd totalt og per kriminalitetstype	12
4.4	Saksbehandlingstid	13
4.4.1	Saksbehandlingstid for oppklarte lovbrudd totalt og pr kriminalitetstype.....	13
4.4.2	Saksbehandlingstid for saker med påtalefrist	13
4.5	Inndragning	14
4.5.1	Antall rettskraftige inndragningskrav siste år	14
4.6	Saker under behandling.....	14
4.6.1	Aldersprofil for ikke påtaleavgjorte saker	14
4.6.2	Aldersprofil for påtaleavgjorte ikke rettskraftige saker (D-listen)	16
4.6.3	Antall saker under behandling	17
4.7	Produksjon.....	20
5	Tema og saksgjennomgang	21
5.1	Voldtektssaker	21
5.1.1	Redigering.....	21
5.1.2	Etterforskningsplan	22
5.1.3	Fremdrift	24
5.1.4	Tvangsmidler og siktelser	25

5.1.5	Etterforskning	25
5.1.6	Avhør	27
5.1.7	Anførsel om straffrihet.....	29
5.1.8	Notoritet vedrørende dokumentinnsyn	29
5.1.9	Taushetsplikt.....	30
5.1.10	Samlet vurdering.....	30
5.2	Dødsfallsaker.....	31
5.2.1	Gjennomgang av saker.....	31
5.2.2	Vurdering	31
5.3	U-18 saker	32
5.3.1	Registrering og koding av sak.....	33
5.3.2	Etterforskningsplan	33
5.3.3	Notoritet om verge og tolk.....	33
5.3.4	Informert samtykke	34
5.3.5	Fritak fra fylkesmannen	34
5.3.6	Innhenting av PUM.....	34
5.3.7	Fremdrift, liggetid og fristbrudd	35
5.3.8	Adekvat påtaleavgjørelse	36
5.3.9	Samlet vurdering.....	36
5.4	FSI (Felles straffesaksinntak).....	37
5.4.1	Kvalitet og effektivitet	38
5.4.2	Etterforskningsledelse i initialfasen.....	39
5.5	EFE (Enhet for finansiell etterretning).....	40
5.6	Påtaleavgjorte saker, men ikke rettskraftige (D-listen).....	40
5.6.1	Saker der det er gitt påtaleunndlatelse	41
5.6.2	Saker sendt til konfliktrådet.....	41
5.6.3	Forelegg	41
5.6.4	Siktelse/tilståelsesaker	42
5.6.5	Tiltaler.....	42
5.7	A-Krim	42
6	Oppsummering og samlet vurdering	44

1 Innledning

Rogaland statsadvokatembeters inspeksjon av Sør-Vest politidistrikt for 2018 ble gjennomført i perioden 27. august til 14. september, det vil si en periode på tre uker. Inspeksjonen er et ledd i statsadvokatenes oppfølging av straffesaksbehandlingen i politiet og ble i år utført av statsadvokatene Oddbjørn Søreide, Nina Grande og Henriette Kvinnsland. Det er som alltid krevende å angi tid og ressurser som trengs for å kunne gjennomføre en kvalitativt god og grundig inspeksjon. Etter vår oppfatning er det i år avsatt tilstrekkelig tid og ressurser for at inspeksjonen kunne gjennomføres på en tilfredsstillende og kvalitativ god måte.

Med bakgrunn i inspeksjonsrapporten for 2017 og riksadvokatens rundskriv nr. 1/2018, var temaet for inspeksjonen dels å gjennomgå og kontrollere politidistriktets resultater i straffesaksbehandlingen, bidra til at straffesaksbehandlingen er tilfredsstillende organisert, samt foreta en kontroll av enkeltsaker innenfor utvalgte områder.

Inspeksjonsrapporten må sees i lys av Nærpolitireformen, som for Sør-Vest politidistrikt har medført at to politidistrikt, Haugaland og Sunnhordaland politidistrikt og Rogaland politidistrikt, fra januar 2016 er ett politidistrikt. Tallgrunnlaget for 2016 og tidligere er således "fellestall" for gamle Rogaland politidistrikt og Haugaland og Sunnhordland politidistrikt. Det er først 1. mars 2018 at det kan sies at Sør-Vest politidistrikt er fullt ut etablert med FSI (Felles straffesaksinntak) og de avdelingene og seksjonene som distriktet skal ha etter reformen. Samtidig må det hensyntas at det fra ikrafttredelse av ny straffelov med virkning fra 1. oktober 2015 ikke lenger skilles mellom forseelser og forbrytelser, hvilket vil påvirke statistikkopplysninger i forhold til tidligere.

Inspeksjonen ble gjennomført med stor velvillighet og bistand fra politidistriktet. All nødvendig informasjon og bistand ble gitt, og ønskelig personell ble stilt til vår disposisjon. Ledelsen har vist stor interesse for det arbeidet vi har utført, og bidratt positivt til at vi har fått gjennomført de undersøkelser som har vært ønskelig.

Statsadvokaten har valgt å inspisere politidistriktet under ett. De funn og vurderinger som rapporten gir uttrykk for er politidistriktet samlet sett under ett. Statsadvokaten er klar over at det eksisterer forskjeller internt mellom seksjoner og avdelinger i politidistriktet, men mener det er opp til politidistriktet selv å organisere og strukturere straffesaksbehandlingen slik at det blir mest mulig likt uavhengig av arbeidssted for etterforskningen.

Statsadvokatene har i år, som flere tidligere år, valgt å inspisere voldtektssaker som hovedtema ved årets inspeksjon. Dette begrunnes i at det ved flere tidligere inspeksjoner er funnet mangler ved disse sakene hvor statsadvokatene har sett nødvendigheten av å følge dette opp ved senere inspeksjoner. Så også i år. I tillegg er statsadvokatene bedt av riksadvokaten ved rundskriv nr. 1 2018 om å føre tilsyn med bruk av instruks for bruk av informasjon fra EFE, henleggelse av saker med mistenkelig dødsfall, oppmerksomhet mot FSI samt oppmerksomhet rettet mot det lokale A-krimsentret. Statsadvokatene har også gjennomgått U-18 saker ved årets inspeksjon. For både voldtektssaker og U-18 saker er dette saker som er under etterforskning ved inspeksjonstidspunktet, dvs. 1. august 2018. Et særskilt fokus ved gjennomgang av sakene har vært politiet og påtalemyndighetens krav til objektivitet.

2 Forberedelse og gjennomføring av inspeksjonen

2.1 Forberedelse

Dato og tema for inspeksjonen ble fastsatt ved statsadvokatembetets brev av 7. mai 2018 til politidistriktet. Det ble i brevet bedt om en redegjørelse vedrørende rutiner for oppfølging, implementering og gjenfinning av direktiver fra Den høyere påtalemyndighet, håndtering av saker med tilrettelagte avhør og distriktets overholdelse av frister for begjæring og gjennomføring av tilrettelagte avhør. Videre ble det bedt om en redegjørelse for hvordan etterforskningen for disse sakene er organisert per nå og eventuelt, om mulig, hvordan den er tenkt organisert ved ny organisasjon.

Det ble også bedt om en redegjørelse for distriktets håndtering av voldtektssaker herunder føringer/retningslinjer som er gitt lokalt, hvordan riksadvokatens føringer for etterforskningsplaner og prioritering er implementert og gjennomført i politidistriktet, distriktets håndtering av restanser og utvikling, herunder tiltak innført siden sist inspeksjon for å motvirke økte restanser/bygge ned restanser. Videre ble det bedt om en redegjørelse for distriktets håndtering og oppfølging av D-listene med særlig fokus på oversendelse av tiltaler og ikke vedtatte forelegg til retten, håndtering av anke og godtakelse av dom, hvordan politidistriktet forholder seg til og følger opp informasjon fra EFE (enhet for finansiell etterretning). Og til slutt en orientering om politidistriktets håndtering av U-18 saker og hvordan virksomheten er organisert. Det ble bedt om at den lokale straffesaksinstruksen og saksfordelingsdirektivet og andre sentrale direktiver/instrukser av betydning for den alminnelige straffesaksbehandlingen ved distriktet ble vedlagt oversendelsen.

Videre ble det bedt om møte med jurister, etterforskningsledere og etterforskere fra alle driftsenheter som etterforsker voldtektssaker.

Det ble bedt om oversendt alle saker, både avgjorte og uavgjorte med gjerningsmann under 18 i statistikkgruppene: 1751 kroppskrenkelse; 1752 Grov kroppskrenkelse; 1753 Grov kroppskrenkelse, med følge død; 1754 Kroppsskade; 1755 Grov kroppsskade; 1756 Grov kroppsskade, med følge død; 555 Vold mot offentlig tjenestemann, politi; 556 Vold mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann; 557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi; 558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann; 559 Hindring av offentlig tjenestemann, politi; 560 Hindring av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann; 561 Forulemping av offentlig tjenestemann, politi, registrert i tidsrommet 1. januar 2018 til og med 1. august 2018.

2.2 Gjennomføringen

I samme brev ble det også bedt om tallmateriale og visse andre opplysninger fra politidistriktets virksomhet vedrørende saksbehandlingstid mv. Det vises her til punkt 4 i rapporten.

Gjennomgang av voldtektssaker ble gjort ved at man fikk oversendt liste i excel over alle saker under etterforskning anmeldt etter 1. januar 2018. Disse sakene var også digitalisert av politidistriktet og sendt over til oss som PDF. Vi har også benyttet BL og Indicia i gjennomgangen. Det var 118 saker som ble oversendt oss. Av kapasitetsmessige grunner ble ikke alle saker gjennomgått. Alle saker, foruten 4, som var anmeldt i perioden 1. januar til 31. mai 2018, og som per 1. august var under etterforskning ble gjennomgått. Dette utgjorde 63 saker. Totalt var det anmeldt 111 voldtektssaker i aktuell periode. Av disse var 33 saker avgjort på inspeksjonstidspunktet. Disse var ikke gjenstand for inspeksjon.

Gjennomgang av U-18 saker er gjort på samme måte som med voldtektssaker, oversendelse av liste i excel og gjennomgang av sakene i PDF, samt BL og benyttet Indicia. 55 saker som var under etterforskning ble gjennomgått. De gjennomgåtte sakene var registrert i perioden 1. januar til 1. august 2018 i de saks kategorier som ble bedt oversendt.

For å supplere gjennomgangen av voldtektssaker ble det foretatt intervju av jurister, etterforskningsleder og etterforskere som har ansvaret for voldtektssaker. Det møtte én fra hver avdeling til intervju med statsadvokatene. Intervjuene ble foretatt i plenum og tema for intervju var de samme markørene og tema som ble benyttet ved gjennomgang av de fremlagte sakene. I forkant av intervjuene var sakene gjennomgått slik at intervjuene kunne supplere eller korrigere de funn som var gjort i sakene.

I tillegg ble det intervjuet jurister og etterforskningsledere ved FSI, da med tanke på initialfasen av etterforskningen. Intervjuene gav en svært nyttig supplement til gjennomgang av voldtektssakene.

Som ledd i inspeksjonen ble A-krim senteret og FSI ved Sør-Vest politidistrikt avlagt besøk. Det vises her til punkt 5.7 og 5.4 for nærmere redegjørelse av dette.

EFE ble inspisert ved innhenting av skriftlig uttalelse fra politidistriktet.

D-listen (påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker) var også gjenstand for inspeksjon i år på bakgrunn av fjorårets inspeksjonsfunn. D-listen ble oversendt oss i sin helhet i excel-format og det ble foretatt stikkprøve i denne.

Inspeksjonen ble avsluttet i politidistriktet ved at vi hadde et møte med påtaleledelsen hvor hovedfunn ble gjennomgått muntlig med ledelsen.

3 Organisering av straffesaksbehandlingen mv.

Sør-Vest politidistrikt har gitt følgende redegjørelse som svar på spørsmålene som er beskrevet under punkt 2.1 forberedelse.

Sør-Vest politidistrikt ble formelt etablert 1. januar 2016. Formell oppstart av de funksjonelle driftsenhetene i distriktet var 1. september 2017, og nye geografiske driftsenhetene ble formelt startet opp 1. mars 2018. Felles enhet for påtale består i den nye organisasjonen av 8 seksjoner, inklusiv barnehuset i Stavanger. Det er opprettet en ny etterforskningsseksjon under Felles enhet for etterretning og etterforskning, som heter FSI (Felles straffesaksmottak). Denne

ble startet opp 2. januar, men kom først i full drift fra 1. mars 2018. I samsvar med den seksjonen er det opprettet en egen seksjon på påtale hvor det er organisert inn i seksjonen 12 jurister, pluss leder.

FSI skal sørge for at alle mottatte og avgitte anmeldelser blir riktig prioritert og håndtert i den innledende fasen. Det arbeides med å etablere en ensartet praksis for mottak, vurdering, prioritering og beslutning om videre behandling av straffesakene. FSI skal i samarbeid med operasjonssentralen yte god og effektiv støtte til politipatruljene sin straksetterforskning og politiarbeid på stedet, og skal bemannes 16/7. Fra 1.oktober vil FSI også ha politifaglig etterforskningsleder på jobb 24/7. FSI skal ved ekstraordinære hendelser ivareta etterforskningen i initialfasen, og vil spille en viktig rolle i politidistriktets etterforskningsberedskap. For påtale sin del er jourtjenesten også en del av oppgavene til juristene på denne nye seksjonen.

3.1 U-18 saker

U18-saker håndteres av egne påtalejurister på de geografiske påtaleseksjonene. I tillegg håndteres U18-saker som faller under FEE person etter saksfordelingsdirektivet, av påtalejuristene ved FEE person. For tiden er det to dedikerte U18-jurister ved henholdsvis FP (fremskutt påtale) Sandnes, FP Haugesund og FP Jæren. Ved FP Stavanger er det pt. fire dedikerte U18-jurister.

Samtlige U18-saker som hører under den geografiske driftsenhet (GDE) sitt saksansvar, blir registrert på de dedikerte U18-juristene. Disse juristene har et løpende ansvar fra anmeldelse til rettskraftig avgjørelse samt opp mot eventuell gjennomføringstid i konfliktrådet - herunder ansvar for fremdrift, dialog med interne og eksterne samarbeidspartnere, innhenting av PUM, samt melding av saker til, og deltakelse i KOG-møter (koordineringsgruppe for ungdomsoppfølging og ungdomsstraff).

Hva gjelder organisering av virksomheten på etterforskningssiden, varierer denne i større grad mellom de ulike GDE'ene, og også internt mellom tjenesteenhetene. I GDE Stavanger er det opprettet et eget U18-avsnitt, som håndterer hovedmengden av U18-sakene. I GDE Jæren, Sandnes og Dalane, er det to dedikerte U18-etterforskere ved tjenesteenhet Sandnes. I tjenesteenhet Dalane er det en dedikert U18-etterforsker, mens det ved tjenesteenhet Jæren for tiden ikke er etterforsker(e) med særskilt ansvar for U18-sakene. Påtale har meldt inn ønske om en dedikert etterforsker til U18-sakene også for Jæren.(...).

GDE Haugesund/Karmøy har ikke dedikerte U18 etterforskere (...). GDE Stord har ikke dedikert etterforsker - her bidrar tidvis forebyggende i den utstrekning de har kapasitet. GDE Sauda, Suldal, Etne og Vindafjord har etterforsker med

særskilt ansvar for U18-sakene. Påtale har meldt inn ønske om en dedikert etterforsker til U18-sakene på GDE Haugesund/ Karmøy (...).

3.2 Voldtektssaker

Voldtektssakene håndteres av de geografiske driftsenhetene der hvor det straffbare forholdet har skjedd. For de voldtektssakene hvor fornærmede er under 16 år er etterforskningsansvaret lagt til felles etterforskningsenhet. Påtaleansvaret for voldtektssakene er gitt til dedikerte jurister og registreres ved mottak av saken ved FSI.

For å kunne følge opp disse sakene er det opprettet en egen oversikt over disse sakene i PAL for strasak for Sør-Vest politidistrikt. Her fremkommer alle voldtektssakene, inklusiv sakene som gjelder seksuell omgang med barn under 16 år, mv.

Riksadvokatens føringer for etterforskningsplaner til organisasjonen er gjort kjent for organisasjonen, herunder at påtaleansvarlig er ansvarlig for at planen blir opprettet og må ha full tilgang til planen til enhver tid. Det er videre informert om at det er pålagt å utarbeide etterforskningsplan i alle saker som gjelder mishandling i nære relasjoner, drap, voldtekt og i saker om seksuallovbrudd mot barn, men blir også anbefalt av riksadvokaten brukt i blant annet grove narkotikasaker, saker med økonomiske kriminalitet av alvorlig karakter, samt alvorlig internasjonal og organisert kriminalitet, og andre alvorlige saker som gjelder alvorlig voldsforbrytelser.

3.3 Direktiver fra den høyere påtalemyndighet

Direktiver fra den høyere påtalemyndighet gjenfinnes på KODE:, eventuelt andre rundskriv og direktiver formidles pr epost til den enkelte jurist. (...)Det er opprettet et eget område på Kilden hvor instruksjer, arbeidsplaner mm deles. Denne måten å formidle informasjon på gir også muligheter til videreutvikling i forhold til direktiver fra den høyere påtalemyndighet.

4 Statistikkssammenligning og utvikling

4.1 Lokal statistikk

Som all statistikk må lokal statistikk leses med varsomhet da det foreligger mulighet for feilrapportering. For lokal statistikk gjelder dette spesielt da tallene baserer seg hovedsakelig fra manuelle føringer fra påtalejurister, konsulenter og tall fra domstolene. Det er opplyst fra distriktet at det jobbes med å få på plass et system som gir et mer presist grunnlag for fremtiden.

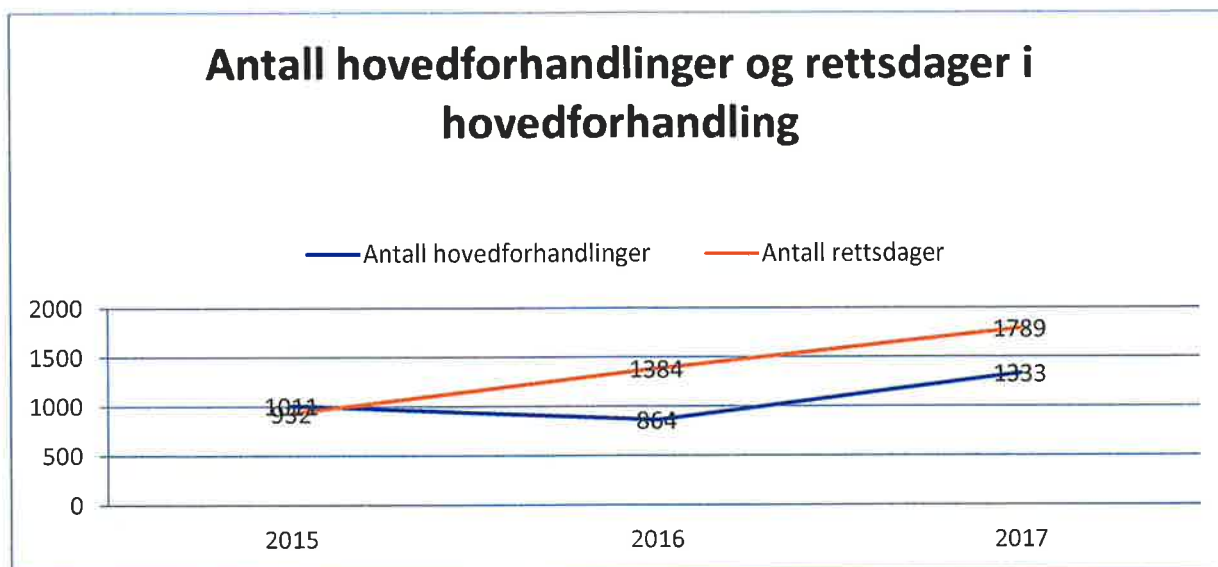
	2016 SVPD	2017 SVPD	Per 01.08.2018 SVPD
Behandlingen av "egne" saker:			
Antall hovedforhandlinger	864	1333	556
Rettsdager i "egne" saker:			
• Hovedforhandlinger	1384	1789	789
• Fengslingsmøter	526	1005	499
• Dommeravhør/tilrettelagte avhør	583	643	316*
• Andre rettsmøter ¹	348	64	143
• Totalt antall rettsdager ²	2756	3501	1747
Fengslinger (inkl. kontorforretninger)³			
• Førstegangsfengslinger	228	271	155
• Forlengelser	602	734	344
Tilståelsesdommer:			
*Antall	379	769	340
Oppnevningssaker:			
• Antall oppnevningssaker	71	76	73
• Antall rettsdager	146	136	83

Tabell 1

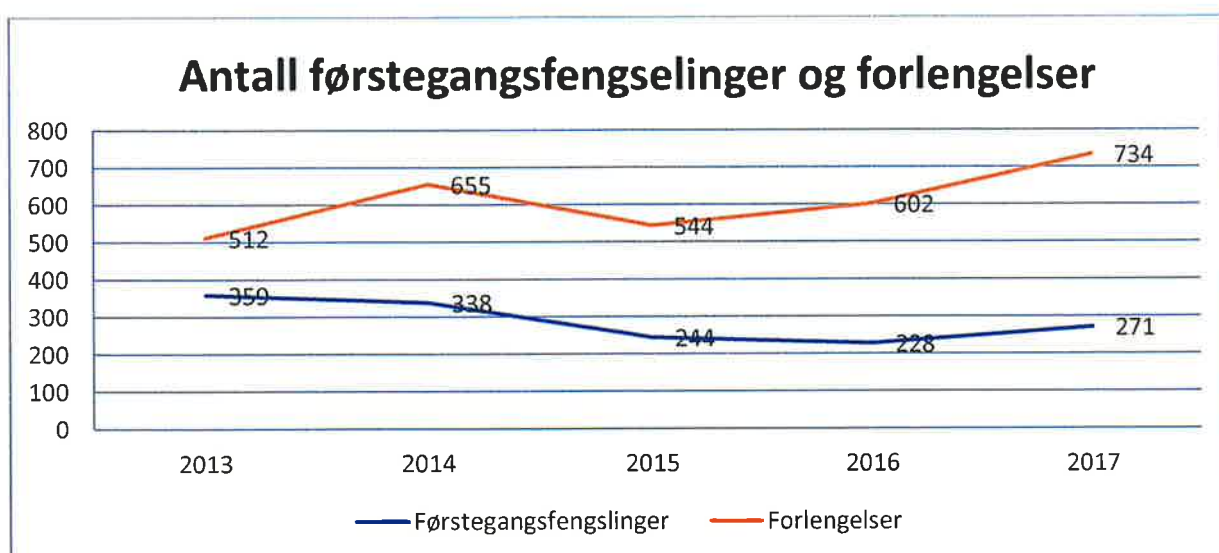
Tallene hva gjelder lokal statistikk holder seg på tilnærmet samme nivå, også sammenliknet med tidligere års inspeksjonsrapporter. Som også figur 1 viser har det vært en økning i antall

hovedforhandlinger og antall rettsdager. Om dette skyldes en reell økning eller om det er bedre rutiner for rapportering er usikkert. Som vist i figur 2 er det ingen signifikant økning i antall førstegangsfengslinger, snarere en svak nedgang siden 2013. Derimot er det en svak økning i antall fengslingsforlengelser. Denne økningen har vært jevn siden 2013, foruten en nedgang i 2015. Om dette skyldes at fengslingsperiodene settes kortere av retten eller om det er en økning i behovet for å forlenge fengslinger på grunn av lang beramningstid i retten kan en ikke si noe om.

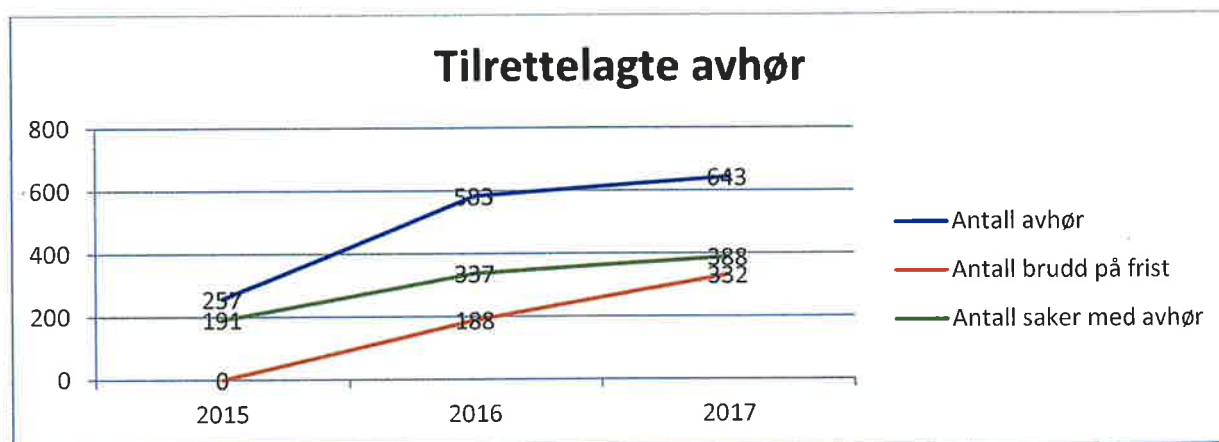
Figur 1

Figur 2 (Tall fra 2013 og 2014 er hentet fra tidligere inspeksjonsrapporter)

Fra politidistriktet rapporteres det i år, som i fjor, at det medgår betydelige resurser til tilrettelagte avhør. Figur 3 viser en stadig økning i antall tilrettelagte avhør. Per 01.08.18 er det foretatt 316 tilrettelagt avhør, som kan indikere en mulig utflating på i overkant av ca 600 avhør i året i fremtiden. Figur 3 viser utvikling i antall avhør hvor 2015 er dommeravhør, før omleggingen av ordningen. Det skal bemerkes at antall brudd på frister stiger mer enn antall avhør.

Figur 3 (Tall fra 2015 er dommeravhør)

4.2 Kriminalitetsutviklingen

Kriminalitetstype	2016	2017	Per 01.08.2018
Økonomi	2202	2074	1212
Vinning	10533	9097	5189
Vold	2808	2795	1628
Seksuallovbrudd	586	641	394
Narkotika	4203	4180	2474
Annet	11282	10712	5401
LOVBRUDD TOTALT	31614	29499	16298

Tabell 2

4.3 Oppklaringsprosent

4.3.1 Oppklaringsprosent for lovbrudd totalt og pr kriminalitetstype

Kriminalitetstype	2016	2017	Antall saker 2017*	Per 01.08.2018	Antall saker per 01.08.2018
Økonomi	24 %	31,70 %	563	29,90 %	322
Vinning	22,70 %	25,20 %	2370	24,60 %	1377
Vold	58,80 %	56,50 %	1608	58,70 %	917
Seksuallovbrudd	62,40 %	56,30 %	334	57,50 %	225
Narkotika	81,10 %	80,40 %	3512	79,90 %	2118
Lovbrudd totalt	51,20 %	53,30 %	15255	52,00 %	8789

Tabell 3

4.3.2 Oppklaringsprosent for saker med påtalefrist

Statistikkgruppe	2016	2017	Antall saker 2017	per 01.08.2018	*Antall saker per 01.08.2018
Voldssaker med frist	54,60 %	49,10 %	143	50,30 %	83
Fristsaker unge lovbrystere	81,10 %	85,70 %	1598	83,90 %	981

*Viser antall saker oppklart

Tabell 4

4.3.3 Frifinnelsesprosent for lovbrudd totalt og per kriminalitetstype

Kriminalitetstype	2016 SVPD	2017 SVPD	Antall saker 2017	per 01.08.2018	Antall saker * per 01.08.2018
Økonomi	2,60 %	14,80 %	368	5,30 %	179
Vinning	9,30 %	8,10 %	1150	8,20 %	502
Vold	12,90 %	11,50 %	762	9,90 %	384
Seksuallovbrudd	20,80 %	9,80 %	157	11,50 %	69
Narkotika	2,10 %	3,50 %	1679	3,10 %	931
Lovbrudd totalt	6,20 %	6,70 %	6636	5,70 %	3469

Tabell 5 * Antall saker er summen av antall domfellelser og antall frifinnelser

4.4 Saksbehandlingstid

4.4.1 Saksbehandlingstid for oppklarte lovbrudd totalt og pr kriminalitetstype

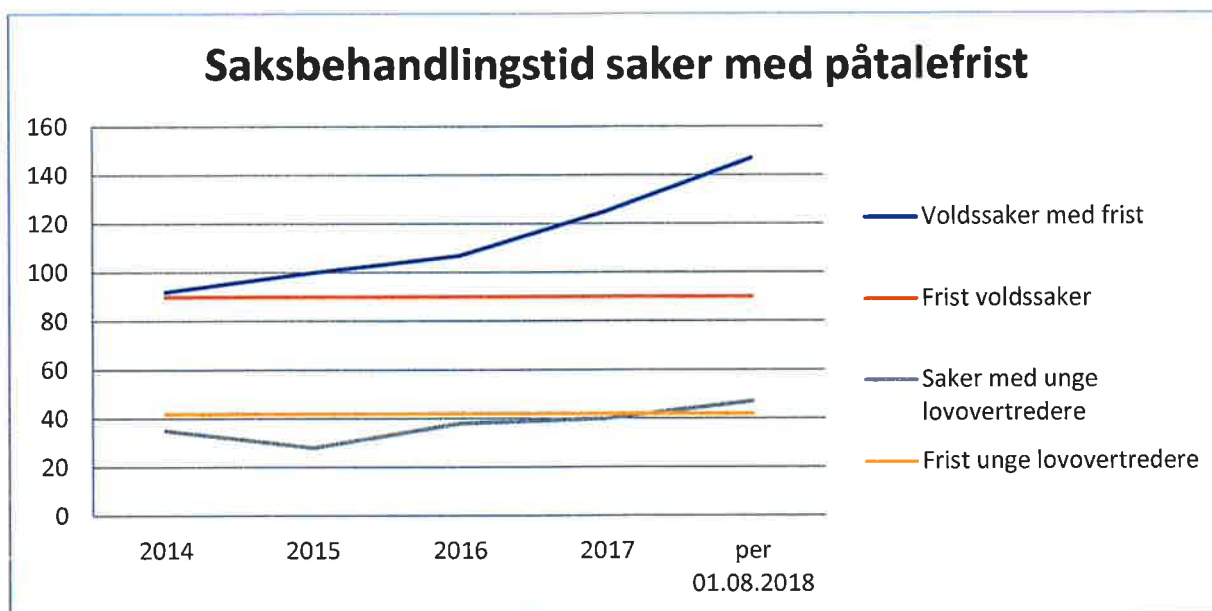
Kriminalitetstype	2016	2017	Antall saker 2017	per 01.08.2018	Antall saker per 01.08.2018
Økonomi	245	293	563	209	322
Vinning	126	109	2370	99	1377
Vold	130	137	1608	126	917
Seksuallovbrudd	158	165	334	186	225
Narkotika	114	105	3512	90	2118

Tabell 6 *Her angis hvor bredt statistikkgrunnlaget er. I denne og senere tabeller som gjelder saksbehandlingstid, er dette de oppklarte lovbruddene.

4.4.2 Saksbehandlingstid for saker med påtalefrist

	2016	2017	Antall saker 2017	per 01.08.2018	Antall saker per 01.08.2018
Voldssaker med frist	107	125	143	147	83
Saker med unge lovovertridere	38	40	1598	47	981

Tabell 7 Antall saker er oppklarte saker

Figur 4(tall forut for 2016 er hentet fra tidligere inspeksjonsrapporter)

Som tabell 7 og figur 4 viser klarer ikke politidistriktet å overholde de fastsatte nasjonale fristene. Våre undersøkelser viser at politidistriktet heller ikke klarer å overholde fristene i voldtektssakene. Som også påpekt i inspeksjonsrapporten for 2017 er dette en trend som har vart over flere år og som det knytter seg bekymringer til. Noe av utviklingen, og særlig den negative utviklingen i inneværende år, kan nok skyldes en krevende omleggingsprosess. Men det synes som utviklingen har foregått over flere år og dette kan vanskelig forklares med reformen.

4.5 Inndragning

4.5.1 Antall rettskraftige inndragningskrav siste år

	2016	2017	per 01.08.2018
Strl (2005) § 67* – utbytte	68	78	29
Strl (2005) § 69* – gjenstand	269	432	196
Strl § (2005) § 68* – utvidet	5	4	2
Totalt	342	514	227
Beløp	37458969	27038151	2524567

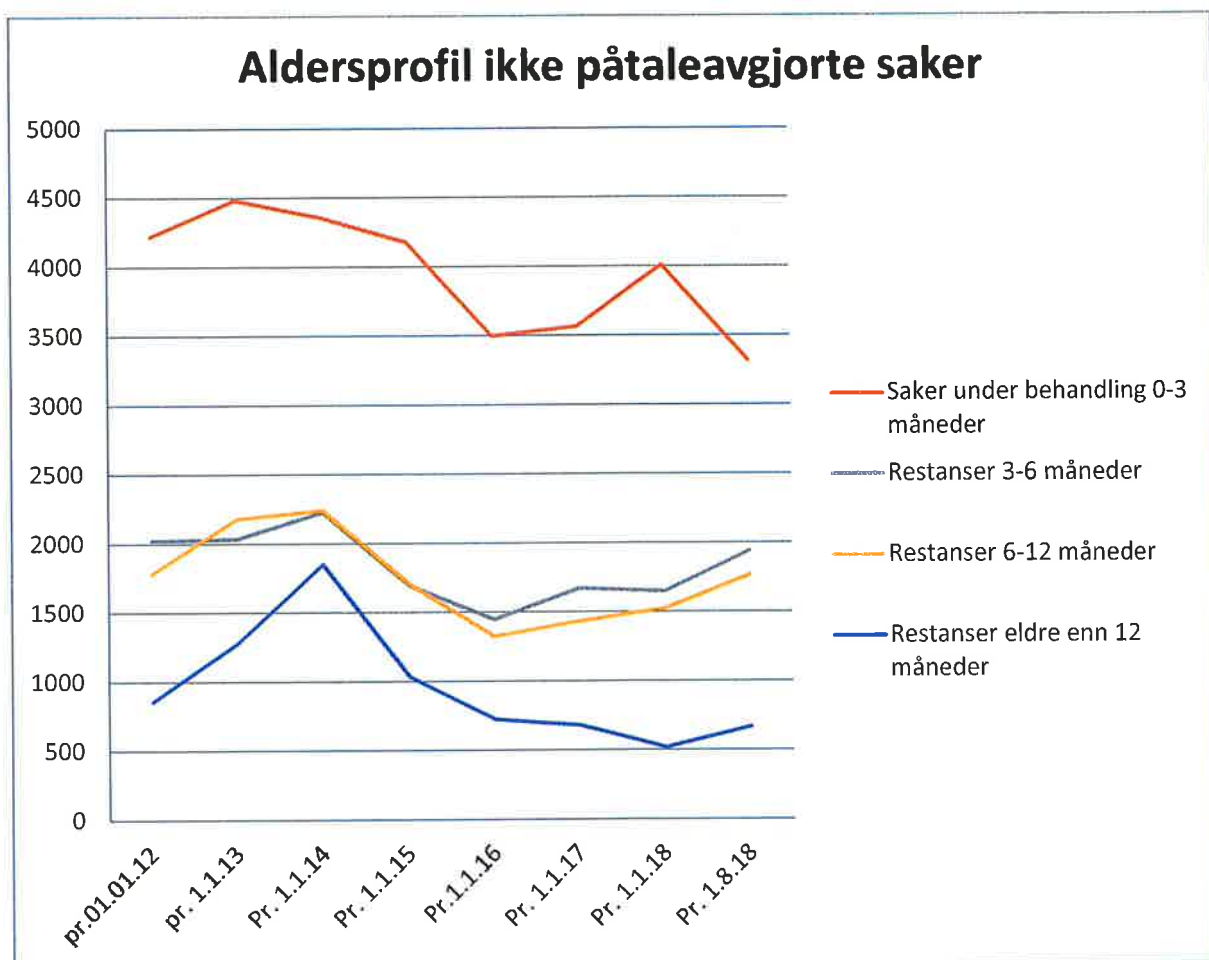
Tabell 8

4.6 Saker under behandling

4.6.1 Aldersprofil for ikke påtaleavgjorte saker

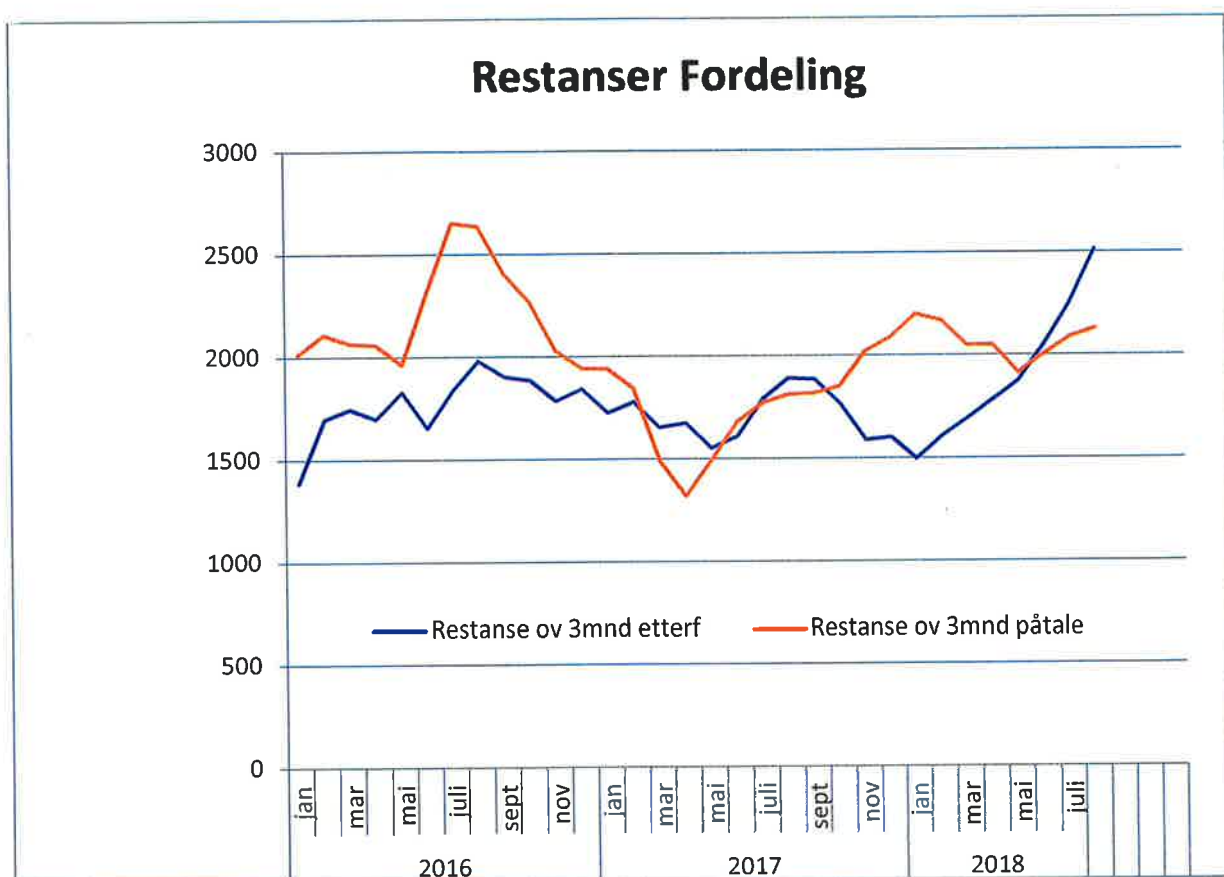
Ikke påtaleavgjorte saker	per 01.01.2016 SVPD	per 01.01.2017 SVPD	per 01.01.2018 SVPD	per 01.08.2018
Saker under behandling totalt	7000	7355	7702	7702
Saker under behandling 0-3 måneder	3501	3568	4010	3321
Restanser 3-6 måneder	1446	1671	1647	1942
Restanser 6-12 måneder	1328	1436	1525	1771
Restanser eldre enn 12 måneder	725	680	520	668

Tabell 9

Figur 5 (tall forut for 2016 er hentet fra tidligere inspeksjonsrapporter)

Tabell 9 viser en økning i antall ikke påtaleavgjorte saker, med en stabilisering på 7702 saker for inneværende år. Det vises her også til figur 7. Grafen i figur 5 viser en markant nedgang i antall saker under 3 måneder, noe som nok kan tilskrives FSI, men også PPS (politiarbeid på stedet). Derimot er det en økning på de øvrige aldersprofilene som er negativt. Hva denne økningen skyldes er uklart, men det er antydning fra flere at det muligens skyldes en resursforskyvning fra GDEene til FSI. I og med omleggingen er det for tidlig å kunne si om denne utviklingen vil feste seg, eller om det er et utslag på kort sikt av omleggingsprosessen i politidistriktet. Det som rapporteres som nytt er at restansene fordeles annerledes enn tidligere mellom påtale og etterforskning. Tidligere har ca 60 prosent av restansen vært hos påtale, mens nå er 60 prosent av restansene hos etterforskning. Distriktet har nedsatt en hurtigarbeidende gruppe for å få klarhet i årsaken til denne markante endringen. Tendensen til økte restanser hos etterforskning startet i januar 2018. Tendensen vises i figur 6 under. Restansenedbyggingen i mai 2017 skyldes en egen restanseaksjon i politidistriktet som også er omtalt i fjorårets inspeksjonsrapport.

Figur 6 (graf utlevert av politidistriktet)

4.6.2 Aldersprofil for påtaleavgjorte ikke rettskraftige saker (D-listen)

Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker	per 01.01.2016	per 01.01.2017	per 01.01.2018	per 01.08.2018
Saker under behandling 0-3 måneder	1128	945	729	781
Restanser 3-6 måneder	1258	1194	864	801
Restanser 6-12 måneder	2147	2014	1696	1718
Restanser eldre enn 12 måneder	3410	3605	3302	2708

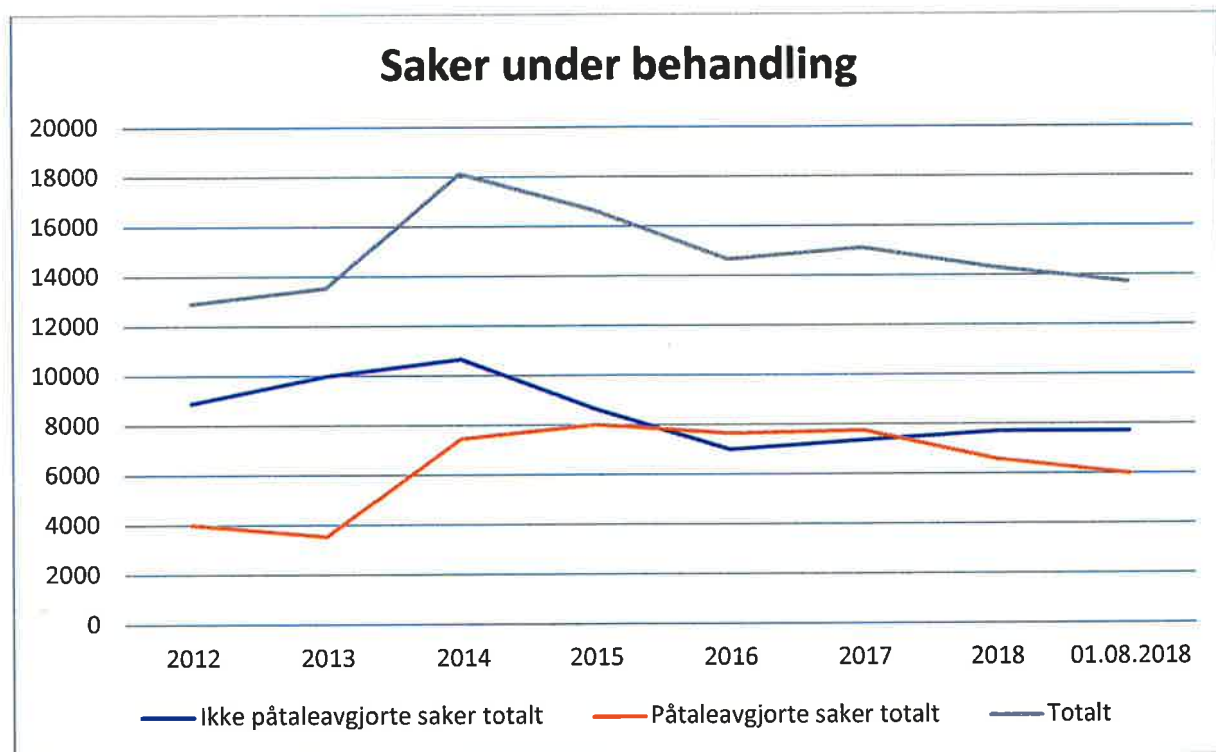
Tabell 10

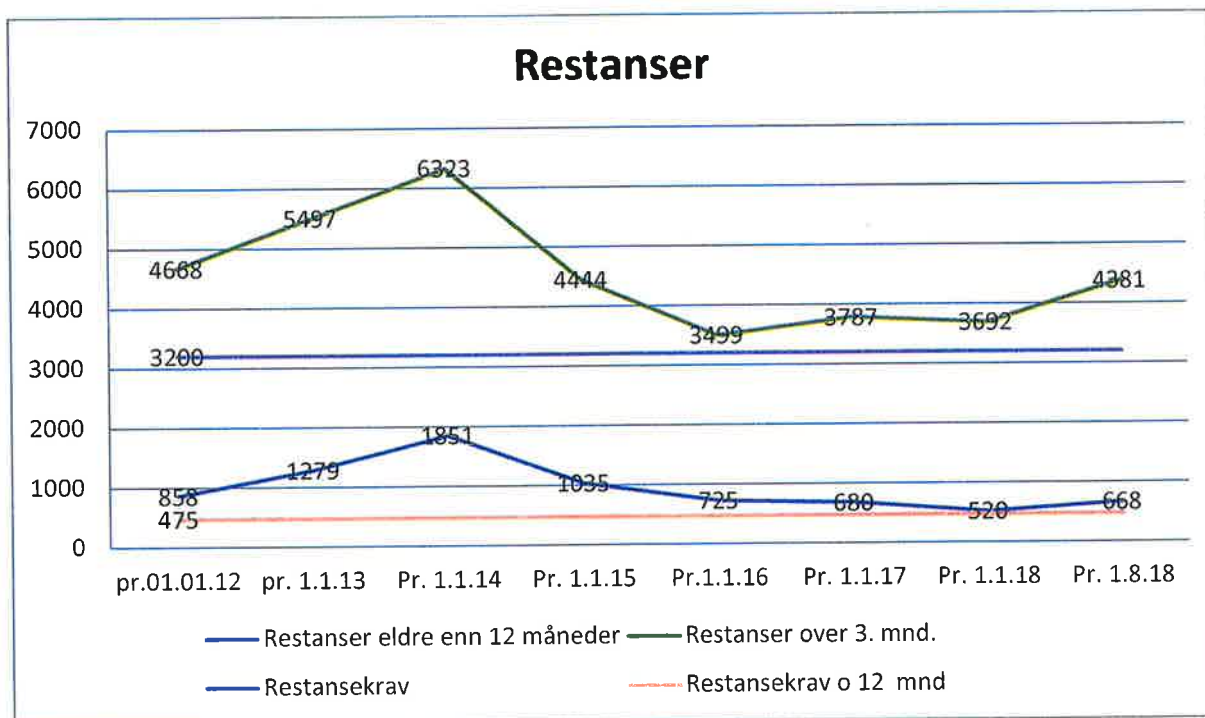
4.6.3 Antall saker under behandling

Beholdningen av saker	per 01.01.2016	per 01.01.2017	per 01.01.2018	per 01.08.2018
Antall saker påtaleavgjorte, men ikke rettskraftig (D-listen)	7943	7758	6591	6008
Antall saker ikke påtaleavgjort	7003	7355	7702	7702

Tabell 11

Figur 7 (tall forut for 2016 er hentet fra tidligere inspeksjonsrapporter)

Figur 8 Restansekrav er 3200 saker over 3 måneder og 475 saker over 12 måneder (tall forut for 2016 er hentet fra tidligere inspeksjonsrapporter)

Som angitt tidligere viser figur 7 en total nedgang på antall saker under behandling totalt. Trenden er positiv for de påtaleavgjorte sakene (D-listen) og det fremstår som politidistriktet har tatt grep om de bemerkningene som statsadvokatene påpekte ved fjorårets rapport hva gjelder D-listen. Når det gjelder ikke-påtaleavgjorte saker er det en svak stigning, med en stabilisering på 7702 saker for inneværende år. Men som figur 5 viser, har det vært en økning i restansene, mens saker under 3 måneder har sunket i antall.

Som påpekt i tidligere inspeksjoner har politidistriktet utfordringer knyttet til restanser. I forbindelse med inspeksjonen ble det bedt om en redegjørelse fra politidistriktet for håndtering av restanser som hitsettes:

Distriktet sin straffesaksbehandling har første tertial vært preget av etablering av FSI. Ca 50 etterforskere har blitt overført til egen FSI seksjon organisert under FEE. I samsvar med den seksjonen er det opprettet en egen seksjon på påtale hvor det er 12 jurister, utenom leder som nevnt ovenfor. Denne omrokkingen av folk og straffesaker medfører en risiko for bygging av restanser. Et tiltak for å forsøke å redusere risikoen var å la juristene som ble overført til FSI om å "ta med" seg sakene i sin portefølje som har vært ferdig etterforsket og overført til påtale (saker på B-listen).

FSI ble iverksatt 1. mars 2018 og tilnærmet alle nyregistrerte straffesaker har fra da av blitt sluse gjennom seksjonen. En ser at kategorien ikke påtaleavgjorte saker 0-3 mnd har sunket fra et nivå i perioden høsten 2017 til sommeren 2018

på mellom 3600 - 4000 straffesaker til nå rundt 3100 - 3200 saker. Tallene viser videre at av 6560 saker registrert inn i perioden fra oppstart 1. mars og frem til midten av juli er 6295 allerede påtaleavgjort ved FSI. 1846 saker av påtaleavgjørelsene var positive påtaleavgjørelser, og beholdningen av registrerte ikke påtaleavgjorte saker ved FSI var 265. (merknad fra statsadvokatene: dette er sakene som er registrert på FSI, ikke alle sakene som er kommet inn til distriktet i perioden)

Etablering av FSI har påvirket ressurssettingen og arbeidsmåter ved de andre driftsenhetene/seksjonene tillagt etterforskning og påtale. I hvilken grad innføringen av FSI også totalt sett vil bidra til bedre resultater, kvantitativt og kvalitativt i straffesakskjeden, vil først vise seg mot slutten av inneværende år. På det tidspunktet vil oppklaringsprosent, restanseutviklingen og saksbehandlingstid være sentrale parameter.

Politidistriktet gjennomførte en restanseaksjon høst 2016 - vår 2017, og som ble fullført 1. mai 2017. Politidistriktet var på det tidspunktet nede på restansemålet. Gjennom sommeren økte restansene igjen med ca 500 saker for IPA 3 og ca 66 saker for IPA 12. Fra høsten 2017 og våren 2018 har distriktet ligget stabilt på samme nivå, liten økning både for IPA 3 og for IPA 12. Det er positivt med tanke på at vi har vært gjennom en omorganisering. Det vises for øvrig til ovennevnte angående etablering av FSI. Siden januar 2018 har andelen saker over 3 måneder økt hos etterforsker. Det kan også ha sammenheng med etableringen av FSI og omrokking på personell. Det gjennomføres månedlige porteføljesamtaler med juristene. I tillegg er det etablert restanseoppfølgingsmøter mellom påtaleleder, leder av FEE og GDE lederne annenhver måned. Det er også etablert jevnlig samhandlingsmøter mellom den enkelte stedlige påtaleseksjonsleder og stedlig etterforskningsledelse for å kunne monitorer og følge opp rutiner og fremdrift i straffesakene. For IPA 12 har vi en økning, tallene varierer og vi var nede på målet i februar men har nå 160 saker flere enn målet. Det er etablert månedlig rapportering på saker over 12 måneder. Gjennomgangen viser også at det den siste tiden viser at det har vært en økning av IPA 12 på etterforskning. Kontinuerlig oppmerksomhet og oppfølging på IPA 12 vurderes som en viktig faktor for at vi får måloppnåelse.

Det bemerkes at politidistriktet jobber målrettet og aktivt for å forebygge og forhindre restanser. Ser man saksbeholdningen under ett har politidistriktet langt på vei lyktes med sin strategi. I forholdet mellom påtaleavgjorte og ikke påtaleavgjorte saker er det nedbyggingen av den første kategorien som har hatt størst innvirkning på totaltallet. En ser en gradvis økning i antallet ikke påtaleavgjorte saker og saker som ligger på etterforskning som vist i figur 7. Som figur 8 viser har politidistriktet fremdeles store utfordringer knyttet til restanser, og selv om en jobber målrettet synes politidistriktet fremdeles å måtte gjøre en del endringer for å kunne løse utfordringene knyttet til restanser. Ut fra de foreliggende tall i figur 8 kan

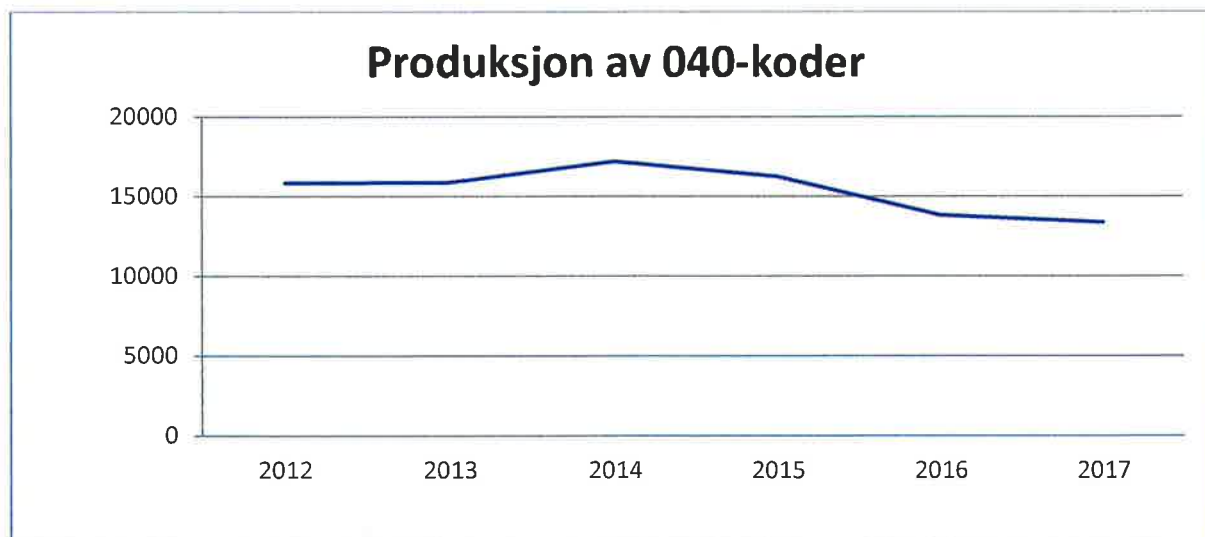
man også stille seg spørsmål om måltallene for restanser er realistiske i og med at politidistriktet aldri har oppnådd målene.

Statsadvokatene mener at det ligger et uutnyttet potensial i etterforskningsledelse av de enkelte saker, både juridisk og politifaglig. Det vises her til vår egen gjennomgang av voldtektssaker jfr punkt 5.1. Det er ikke grunn til å tro at det stiller seg annerledes i andre sakstyper.

4.7 Produksjon

Antall saker	2016	2017	per 01.08.2018
Forelegg (040)	5585	5233	2845
Tilståelsessaker (041)	2104	1937	1053
Tiltaler (042)	4809	4611	2260
Påtaleunntatelser (043)	899	1088	673
Konfliktråd (044)	443	511	233
Sum	13840	13380	7064

Tabell 12

Figur 9(tall forut for 2016 er hentet fra tidligere inspeksjonsrapporter)

Produksjonen av 040 koder synes å være relativt stabil over flere år. Dette til tross for endringer innen sakstilfanget, restanser samt en økt tilførsel av stillingshjemler.

5 Tema og saksgjennomgang

5.1 Voldtektssaker

Voldtektssaker har vært et tilbakevendende tema i våre inspeksjoner over flere år. Voldtektssaker ble inspisert både i 2014, 2015 og sist ved inspeksjon 2017. Tidligere har statsadvokaten påpekt mangler og bekymring knyttet til organisering, faste jurister, integrert påtale og utskifting av etterforskere. I tillegg har det tidligere blitt avdekket stor variasjon innad i politidistriktet i kvaliteten på etterforskningen av denne typen saker. Voldtektssaker var også gjenstand for gjennomgang ved kvalitetsundersøkelsen i 2016.

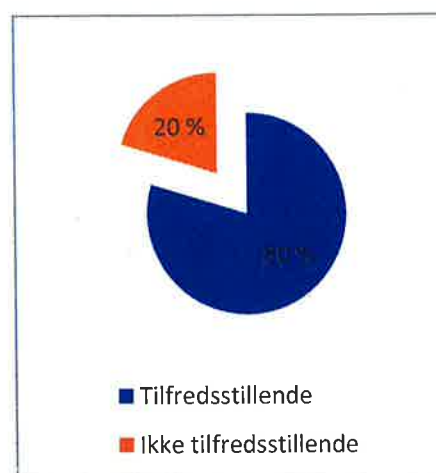
Gjennomgangen av voldtektssaker omfatter både de voldtektsbestemmelsene i straffeloven (2005) §§ 291, 292 og 293 samt voldtekt av barn under 14 år jfr straffeloven (2005) § 299 flg og tilsvarende bestemmelser i straffeloven av 1902. Vi har gjennomgått alle saker, med unntak av 4 saker, som var anmeldt i perioden 1. januar 2018 til og med 31. mars 2018 og som ikke var påtaleavgjort per 1. august 2018. Dette utgjorde 63 saker. Vi har gjennomgått distriktet under ett og en har bevisst valgt å ikke skille mellom de forskjellige driftsenhetene som har ansvaret for de enkelte sakene. I samme tidsperiode var det 33 saker som var avgjort. Disse er ikke gjennomgått.

Sakene er ikke gjennomgått i sin helhet med tanke på påtalespørsmålet, men vi har sett på enkelte tema som vi mener kan si noe om kvaliteten i den etterforskningen som gjøres. Vurderingen vil nødvendigvis bli skjønsmessig. Vi har ikke vurdert sakene ut fra en tallskala, men om vi mener temaet er tilfredsstillende utført, dvs. slik som minimum forventet eller ikke tilfredsstillende, dvs. dårlige utførelse enn minimum standard. I tillegg har en angitt de sakene hvor det enkelte tema ikke er aktuelt å vurdere og om det enkelte tema ikke er gjort. Med ikke gjort menes at et etterforskingsskritt eller utførelse burde vært gjennomført, men er ikke gjennomført i det hele tatt.

5.1.1 Redigering

Ved tidligere gjennomgang er det blitt avdekket generell uorden og manglende redigering av sakene. Dette gjelder særlig for tidligere Haugaland og Sunnhordland politidistrikt. I årets gjennomgang var det ikke mulig å kontrollere orden i papirsaken i og med at sakene ble gjennomgått digitalt, men en har vurdert redigeringen av sakene. I vurderingen av om saken skal redigeres eller ei mener vi det er hensiktsmessig at saker som passerer ca. 30 dokumenter redigeres slik at oversikten og orden ivaretas gjennom hele etterforskningen.

Av de 63 sakene som ble gjennomgått var det kun 4 saker hvor det ikke var aktuelt, av forskjellige årsaker, å vurdere redigeringen. I de øvrige sakene ble det vurdert til å være nødvendig med redigering. Det var ingen saker som redigering ikke var gjort av de sakene som var aktuelle, men det var

12 saker hvor redigeringen ikke var tilfredsstillende. Typisk var dette saker hvor det var begynt redigering, men flere dokumenter var ikke redigert inn i de nødvendige underdokumentmappene. I 47 av sakene var redigeringen tilfredsstillende.

Det synes som politidistriktet har tatt grep om redigeringen og våre funn i år angir en positiv utvikling sammenliknet med tidligere år. Men politidistriktet har fortsatt et utviklingspotensial da 20% av sakene ikke er tilfredsstillende redigert, noe som må angis som ikke ubetydelig i så alvorlige saker.

5.1.2 Etterforskningsplan

I riksadvokatens brev av 8. november 2013 er politiet bedt om å ta i bruk etterforskningsplaner i alle voldtektssaker, med mindre saken er så oversiktlig at det fremstår som åpenbart unødvendig. Etterforskningsplanen skal være skriftlig og utarbeides av påtaleansvarlig i samarbeid med hovedetterforsker. Planen skal videre utarbeides så snart som mulig etter anmeldelse, samtidig skal den angi når etterforskningen forvente å være ferdig. Riksadvokaten har videre angitt en del elementer som en plan forventes å inneholde.

Vi har vurdert etterforskningsplanen i alle de 63 voldtektssakene. Av de 63 sakene var det kun én sak hvor det ikke var aktuelt med etterforskningsplan. I 7 av sakene var det ikke utformet noen plan, verken i Indicia eller i BL. 21 av planene ble vurdert til å være tilfredsstillende. I dette ligger det at det var utformet en plan med konkrete etterforskningsoppgaver og at planen syntes å være målrettet og brukt til å styre etterforskningen. Det ble ikke stilt som krav at planen skulle være i Indicia, selv om det er anbefalt av riksadvokaten og er påkrevd av politidistriktet. 34 av planene ble vurdert til å ikke være tilfredsstillende.

Typisk for de planene som ikke var tilfredsstillende var at de kun inneholdt et sett med standard etterforskingsskritt som ikke fremsto som tilpasset den enkelte sak. Videre fremsto heller ikke planene å virke som et styringsdokument for etterforskningen, men snarere en liste over hva som var gjort i saken eller at planene faktisk ikke synes å være i bruk for etterforskningen. Noen etterforskningsplaner var opprettet flere måneder etter det anmeldte forhold, noe som åpenbart ikke er tilfredsstillende.

Ingen av planene hadde angitt noen tidsfrist for når saken var forventet ferdig etterforsket. Men det skal påpekes at dette var ikke et krav fra vår side for at planen skulle anes som tilfredsstillende. I intervju med etterforskere og etterforskningsledere synes det ikke som det var noe bevisst forhold til at etterforskningen måtte ha en tidshorisont. I intervju med påtalejuristene ble det oppgitt at en ikke ønsket å sette frister idet en ikke ønsket å sette etterforskerne under høyere press enn det

som allerede er tilfellet. Vi stiller oss noe undrende til dette da etterforskningen må drives fremover og det må knyttes forventninger til at etterforskningen ferdigstilles på et gitt tidspunkt.

I flere av planene var det angitt tidsfrist for enkelte etterforskingsskritt. Disse fristene syntes som etterforsker selv satte, men samtidig var det generelt sett ikke noe bevisst forhold til disse fristene. Flere av dem ikke var overholdt, uten at det var angitt noen begrunnelse for dette.

Ut fra de gjennomgåtte etterforskningsplanene synes det som påtalejuristene var totalt fraværende i utformingen av disse. Dette inntrykket ble bekreftet i intervju med både etterforskere, etterforskningsledere og juristene selv. Dette er åpenbart ikke i tråd med de føringer gitt av riksadvokaten. Juristene benytter seg heller ikke av et åpenbart styringsverktøy for denne typen alvorlige saker.

Det er flere ganger tidligere blitt påpekt herfra at etterforskningsplaner ikke benyttes eller er utformet tilstrekkelig til å kunne gi etterforskningen mål og retning og at påtalejuristene er fraværende i utforming av disse. Dette til tross for klare pålegg fra riksadvokaten. Fra inspeksjonsrapport av Haugaland og Sunnhordland politidistrikt i 2015 hitsettes:

Det er bekymringsfullt at det ikke synes å foreligge en forståelse for behovet for etterforskningsplaner, at det ikke er innarbeidet rutiner rundt dette og at dette ikke er tydelig kommunisert som en forventning fra ledelsens side.

...

Ved samtale med de påtalejuristene som jobber med disse sakene, ble det avdekket at de ikke var involvert i utarbeidelsen av etterforskningsplanene for voldtektssaker. ...

I forbindelse med kvalitetsundersøkelsen i 2016 påpekte statsadvokaten følgende vedrørende etterforskningsplaner:

I forhold til kriteriet etterforskningsplan fikk 62 % av sakene en skår fra 1-2. Dette skyldes i all hovedsak to forhold, det ene er at etterforskningsplan ikke er utarbeidet og det andre er at etterforskningsplanen forblir statisk og ikke er det levende dokument som det forventes å være.

Fra inspeksjonsrapporten av Sør-Vest politidistrikt 2017 hitsettes:

Det var kun 4 saker som hadde adekvat etterforskningsplan. I de øvrige sakene forelå det ikke etterforskningsplan. I et par av disse forelå det et fysisk dokument uten at innholdet kunne karakteriseres som en etterforskningsplan. To av sakene kunne falle inn under unntaket fra etterforskningsplan om at etterforskningen var opplagt.

...

I voldtektssaker, som i alle saker, må det foretas prioriteringer. Det er derfor svært bekymringsfullt at det rapporteres både fra etterforskere og jurister at juristene ofte ikke er involvert i initialfasen og utformingen av etterforskningsplaner. Det skal her understrekes at det er stor variasjon i politidistriktet i forhold til dette.

Det er lagt opp til 3 dagers opplæring i etterforskningsplan og Indicia-prosjekt for etterforskere og påtalejurister nå i høst, noe som forventes å bidra til høyere kvalitet på etterforsknings-planene og at det blir benyttet i etterforskningen.

Det kan konstateres at en slik forventning ikke har slått til. Med det unntak at det i det store og hele opprettes planer, selv om disse ikke anses som tilfredsstillende. Det er bekymringsfullt at politidistriktet ikke har klart å innføre gode rutiner for opprettelse og bruk av etterforskningsplaner, dette til tross for at dette er påpekt over flere år, og selv etter at det er gjennomført et relativt omfattende opplæringsopplegg sist høst.

Det antas at kvaliteten på etterforskningen samlet sett vil kunne bedres ytterligere ved å utarbeide

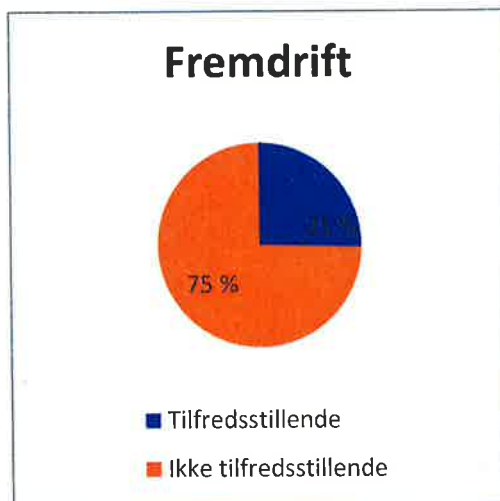
Fremdrift

etterforskningsplaner og bruke disse i tråd med riksadvokatens retningslinjer. Dette gjelder særlig i forhold til fremdrift av etterforskningen og utnyttelse av begrensede resurser.

5.1.3 Fremdrift

I gjennomgangen av sakene ble det vurdert om fremdriften i etterforskningen var å anse som tilfredsstillende. I dette ligger det en forventning om at slike alvorlige saker prioriteres og at det gjennomføres etterforskingsskritt med tilstrekkelig hurtighet. Det ble vurdert om det forelå liggetid og om fristen for påtaleavgjørelse satt av riksadvokaten og politidirektoratet på 130 dager var overholdt. Til det siste skal det påpekes at samtlige saker som ble gjennomgått var under etterforskning. 33 av sakene som var anmeldt i samme tidsrom var avgjort og har ikke vært gjenstand for inspeksjon. En har ikke vurdert fremdriften eller tidsfristen på de avgjorte sakene. Med liggetid legges det til grunn Høyesteretts vurdering av liggetid som er beskrevet som total inaktivitet over en periode. I denne sammenheng har vi konstatert liggetid i saker hvor det ikke er påvist aktivitet i saken verken i BL eller Indicia på over 30 dager.

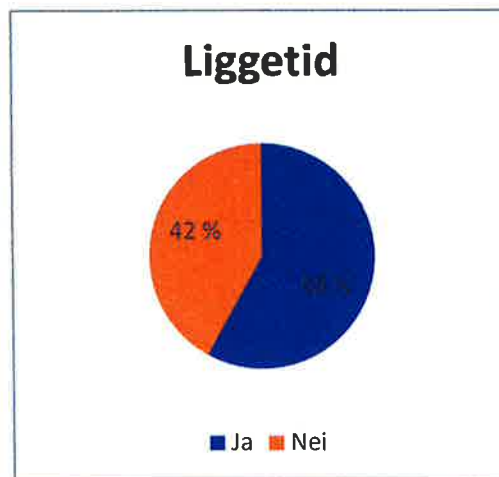
Ved gjennomgangen av sakene ble det vurdert at 16 av sakene hadde tilfredsstillende fremdrift. De øvrige 47 sakene ble vurdert til ikke å ha tilfredsstillende fremdrift. Av de 47 sakene var det 36 saker som det ble påvist liggetid i. Av disse skyldes liggetiden i 11 saker at en ventet på eksterne aktører (Folkehelseinstituttet, legeuttalelse, rettsmedisinsk, KRIPOS

mv). Det var 25 saker som hadde liggetid uten at det var noen grunn for det. Det var 25 av sakene som hadde overskredet fristen for påtaleavgjørelse på 130 dager.

Manglende fremdrift i denne type saker er også noe som er påpekt i tidligere inspeksjoner og en viser til den vurdering som er angitt i forhold til bruk av etterforskningsplaner samt juristenes involvering i initialfasen og ellers i etterforskningen.

5.1.4 Tvangsmidler og siktelser

I 28 av de 63 gjennomgåtte sakene var det benyttet tvangsmiddel fra påtalemyndigheten i form av pågripelser, ransaking, beslag mv. I gjennomgangen ble det vurdert om det var tilfredsstillende notoritet vedrørende disse beslutningene. I de aller fleste sakene ble det funnet at notoriteten var tilfredsstillende. Kun i 3 av sakene var notoriteten ikke tilfredsstillende og i 1 sak var det ikke skrevet slik beslutning som straffeprosessloven forutsetter.

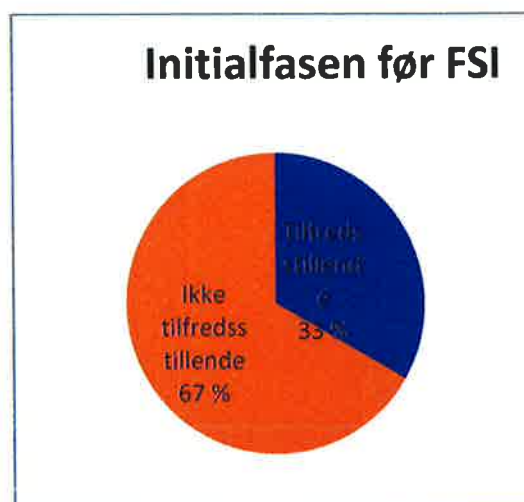
Videre ble det vurdert om siktelsesgrunnlagene var tilfredsstillende. Gjennomgangen påviste kun 2 saker hvor siktelsesgrunnlaget ikke var tilfredsstillende utformet og 1 sak hvor det ikke var skrevet et siktelsesgrunnlag.

Ut fra en helhetlig vurdering synes det som påtalejuristene har et høyt fokus på denne delen av arbeidet, men med så alvorlige anklager må en kunne forvente at oppgaveløsningen holder en høy standard. Ut fra en totalvurdering må en anse de få avvik som er konstatert som akseptable.

5.1.5 Etterforskning

5.1.5.1 Initialfasen

Initialfasen i etterforskningen ble vurdert. I denne sammenheng har vi særlig vurdert politiets arbeid på stedet og det første døgnet av etterforskningen. Vurderingen ble foretatt ut fra hvordan saken fremsto for politiet da saken kom inn. Sentralt for vurderingen var om de nødvendige bevis var sikret og det var foretatt nødvendige avhør samt benyttet tvangsmidler der det var hjemmel for det og nødvendig av hensyn til sakens opplysning. 23 av sakene ble vurdert til å inneha en initialfase, dvs. at politiet har kommet til kunnskap om forholdet relativt kort tid etter at handlingen har funnet sted. I de øvrige 40 sakene har politiet kommet til kunnskap om forholdet uker, måneder eller år etter at det har funnet sted.

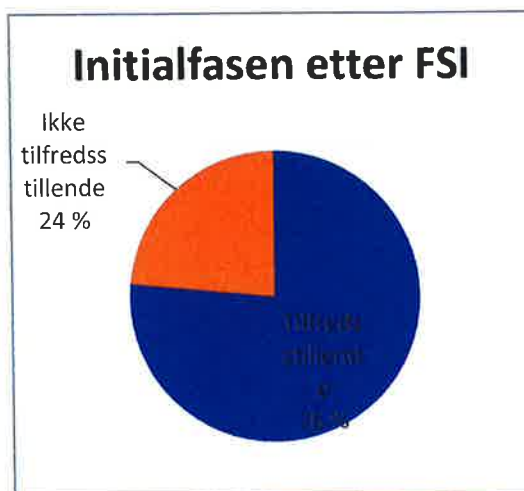

Totalt fant vi at initialfasen var tilfredsstillende i 15 av sakene og at det forelå 8 saker uten en tilfredsstillende initialfase. Typiske mangler var foto av åsted og rusprøver, manglende sikring av bevis samt manglende avhør i en tidlig fase.

FSI (felles straffesaksinntak) ble opprettet 1. mars i år. Av de 23 vurderte sakene var det 6 saker som kom inn til politiet før opprettelsen av FSI og 17 saker som kom inn etter opprettelsen. Før opprettelsen av FSI var 33 prosent av sakene tilfredsstillende i initialfasen, etter opprettelsen av FSI har dette tallet mer enn doblet seg til 76 prosent av sakene.

Det skal bemerkes at antall saker er få og en skal være varsom med å legge for stor vekt på utviklingen i og med et lite tallgrunnlag, men samtidig er endringen så markant at en vanskelig kan se bort fra at opprettelsen av FSI har hatt en positiv innvirkning på etterforskningen av voldtektssaker i initialfasen.

5.1.5.2 Sikring av bevis

Av de 63 sakene vurderte vi sikringen av bevis i 46 av sakene. De øvrige var av ulike årsaker ikke aktuelt å vurdere nærmere. I denne vurderingen ble det vektlagt hvordan og når politiet sikrer bevis, herunder digitale bevis. Andre bevis som foto, DNA, fingeravtrykk, sikring av telefoner og datamaskiner samt sikring av sosiale medier ble også vurdert. Sentralt for vurderingen var på hvilken måte bevisene ble sikret, om de var tilgjengelig for påtaleansvarlig og egnet seg for bruk i retten.

I 22 av sakene, nesten halvparten, ble sikring av bevis vurdert til ikke å være tilfredsstillende. Ut fra vår gjennomgang fremstår det som politiet har gode rutiner for sikring av de tradisjonelle tekniske bevis som DNA og fingeravtrykk. I større grad enn tidligere benyttes det også foto, selv om det er et forbedringspotensiale også her. Det gjelder både foto av åsted, men også av involverte parter og andre bevis som kan opplyse saken.

Sammenliknet med tidligere er politiet også bedre på å sikre digitale bevis og telefoner der hvor det er relevant. Men det er stort sett her det svikter fremdeles. I flere saker fant vi at bevis fra telefoner og sosiale medier var sikret kun ved bruk av såkalt skjermdump. Dette er en lite tilfredsstillende sikring av beviset og svekker potensielt bevisets verdi. Dette ble også tatt opp i intervju av etterforskere og etterforskningsledere. Det fremstår for oss som om det er en manglende forståelse for sikring av slike bevis hos politifaglig personell og hvilken betydning dette kan få i en eventuell rettsrunde og for påtalespørsmålet. Det er heller ikke en tilstrekkelig bevissthet vedrørende dette hos påtalejuristene. Det ble også rapportert at noe av årsaken til at det svikter ved sikring av telefoner og sosiale medier er at det mangler kunnskap, kompetanse og tekniske muligheter for slik sikring.

I flere av sakene ble det også avdekket at digitale bevis eller digitale opplysninger ikke var tilgjengelig i saken, det vil si for påtaleansvarlig. Dersom telefonen var sikret og gjennomgått var det ikke sikkert det forelå dokumenter som kunne dokumentere opplysningene fra telefonen eller at opplysningene på annen måte var tilgjengelig for påtaleansvarlig. Ved noen tilfeller var opplysningene limt inn i rapport sammen med etterforskerens vurdering, noe som skaper utfordringer for fremleggelse i retten.

5.1.6 Avhør

Avhørene er ikke gjennomgått i sin helhet og det er ikke lyttet til lydfilen i denne sammenheng.

5.1.6.1 Resyme

I sakene er det vurdert om resymeene fra avhør er skrevet tematisk eller kronologisk. Vi har ikke vurdert resymeskrivingen i seg selv. I riksadvokatens rundskriv nr. 2 av 2016 om politiavhør fremgår det at resyme som hovedregel bør skrives i den rekkefølge informasjonen fremgår, det vil si kronologisk resyme. Men slik en forstår rundskrivet er det akseptert at avhørsresymeet skrives tematisk. I vår gjennomgang har vurderingen vært knyttet til om det er notoritet på hvilken måte resymeet er skrevet da dette har betydning for aktors bruk i retten. I tillegg er det nærmere vurdert om det er tidsangivelser i resymeene.

I det alt vesentlige er det tilfredsstillende notoritet på hvilken måte resymeet er skrevet. I 47 av sakene var det tilfredsstillende, mens i 13 av sakene var det ikke tilfredsstillende, dvs. at ett eller flere avhør ikke hadde en angivelse av resymetilnærmingen. Det vi registrerte var at hovedregelen så ut til å være tematiske resyme, noe som kan være fornuftig i enkelte sammenhenger, men skal ikke være hovedregelen slik riksadvokaten har angitt. På spørsmål til etterforskerne hvorfor så var tilfellet fikk vi til svar at det var slik politihøgskolen underviste.

I ingen av avhørene var det tidsangivelser av hvor opplysningene kom frem. Dette er angitt som ønskelig av riksadvokaten i samme rundskriv. Statsadvokaten tiltrer dette og vil påpeke at det gir bedre tilgjengelighet for påtaleansvarlig i saken og kan spare mye tid i enkelte saker. I tillegg vil det være ønskelig i noen sammenhenger å gå tilbake og vurdere hva som ble sagt i enkelte avhør, f.eks. ved konfrontasjoner. Det er da svært tidsbesparende at det er tidsangivelser i resymeene. Vårt inntrykk var at det var ingen bevissthet vedrørende dette hos etterforskerne og påtalejuristene.

5.1.6.2 Lyd og bilde

I riksadvokatens rundskriv nr. 2 av 2016 om politiavhør er det angitt at bildeopptak så vidt mulig skal benyttes ved avhør av fornærmede og mistenkte i sedelighetssaker. Etter vår kunnskap er det ingen driftsenheter som ikke har tilgjengelig egnede avhørsrom.

I 39 av sakene var det benyttet lyd og bilde av både fornærmede og mistenkte, der hvor det også var mistenkt. I 20 av sakene var det ikke benyttet video ved avhør av fornærmede eller mistenkte og i en sak var det ikke benyttet i det hele tatt. Ut fra tidligere erfaringer hadde vi forventet at det var færre saker hvor dette sviktet. Distriktet her har noe å hente på å skjerpe inn rutinene.

Uten at det har betydning for vurderingen av sakene ble det registrert at det store flertall av avhør lagres på egne dvder på forskjellige lokalisasjoner i politidistriktet. En forutsetter at dvden følger de fysiske sakene ved

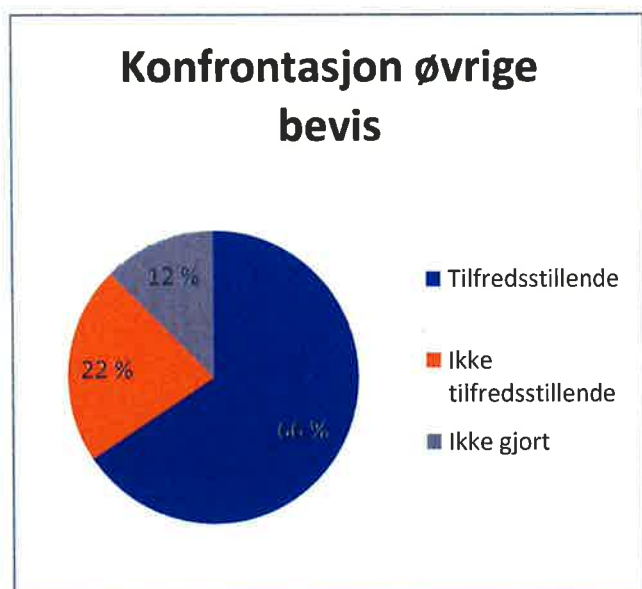
oversendelse til påtaleansvarlig, ellers vil disse avhørene ikke være tilgjengelig for den som skal avgjøre saken. Vi har opplysninger om at det skal opprettes en mediebank nettopp med formål at slike videoavhør skal lagres i tilknytning til den digitale straffesaken. Det skal påpekes herfra at en slik løsning er overmoden og strengt nødvendig av hensyn til det arbeidet påtalemyndigheten skal utøve.

5.1.6.3 Bruk av tolk

I syv av sakene var det benyttet tolk. Vi vurderte ikke selve tolkingen som ble benyttet og vi har ikke vurdert om det finnes saker hvor det burde ha blitt benyttet tolk. Vår vurdering er knyttet til notoritet vedrørende bruk av tolken. Dette gjelder særlig angivelse av tolken ved navn og hvilket språk det er tolket på. Fortrinnsvis bør det også fremgå hvilken dialekt det er tolket på. I 3 av sakene var disse forholdene tilfredsstillende og ingen av sakene hadde angivelse av dialekt. Det sviktet på angivelse av språk det ble tolket på. Det er ikke alltid like innlysende at

nasjonalitet er sammenfallende med språk. F.eks. kan en person fra Marokko snakke enten arabisk eller fransk eller begge deler. Men det sviktet også på angivelse av hvilken tolk som ble benyttet. I enkelte saker ble det kun benyttet et tolkenummer. Dette er åpenbart ikke tilfredsstillende. Etter vår vurdering skal avhøret inneholde fullstendige opplysninger om

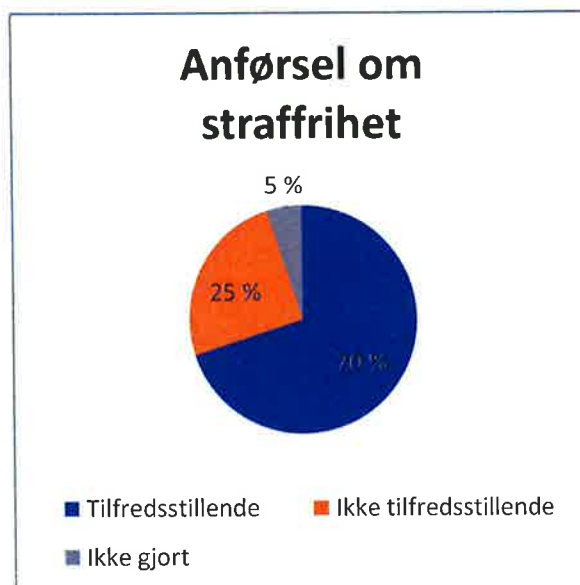
navn på tolken, samt hvilket språk det tolkes på i avhøret. Med fordel kan det nærmere angis hvilken dialekt som benyttes der hvor det er relevant.

5.1.6.4 Konfrontasjon med øvrige bevis

Et sentralt element i etterforskningen er at mistenkte blir gjort kjent med mistanken og hva som begrunner mistanken og anklagene mot ham. I sakene som var under etterforskning ble det vurdert om denne konfrontasjonen var tilfredsstillende eller ei. Det er også sentralt i saken at fornærmede blir konfrontert eller opplyst om omstendigheter som ikke samsvarer med hennes/hans forklaring. I 21 av sakene var denne konfrontasjonen tilfredsstillende. I 7 av sakene var konfrontasjonen ikke tilfredsstillende, dvs. mangelfull. I 4 av sakene var det ikke gjort. I 31 av sakene var det ikke aktuelt, enten fordi det ikke var noen mistenkt eller fordi det ikke var aktuelt med konfrontasjoner i den delen av etterforskningsfasen saken befant seg i.

5.1.7 Anførsel om straffrihet

I flere avhør av mistenkte er det anført omstendigheter som den mistenkte mener har betydning for vurderingen av straffeskyld. Det er svært viktig at politiet forfølger denne type opplysninger og anførsler fra mistenkte. Politiet skal etterforske både til gunst og ugunst for mistenkte. I 43 av sakene var det ikke aktuelt i og med at det ikke var opplysninger om slike anførsler, eller at saken var i et så tidlig stadium av etterforskningen at det ikke har vært tid og mulighet til å følge dem opp. Det er da angitt som ikke aktuelt i inspeksjonssammenheng. Det ble ikke nærmere vurdert om politiet aktivt har etterspurt slike opplysninger, noe en vil påpeke bør gjøres i alle saker. I 14 av sakene var anførselene fulgt opp tilfredsstillende. I 5 av sakene var det ikke fulgt opp tilfredsstillende og i 1 av sakene var det ikke gjort. Undersøkelsene viser at politiet ikke har fulgt opp slike anførsler tilfredsstillende i 30 prosent av sakene, noe som er en høy andel av sakene. Anførsler fra mistenkte eller dennes forsvarer må tas på største alvor og forfølges, selvfølgelig innenfor rimelighetens grenser.

5.1.8 Notoritet vedrørende dokumentinnsyn

Det ble også nærmere vurdert om det er tilfredsstillende notoritet vedrørende dokumentinnsyn fra forsvarer og bistandsadvokat. Dette kan i enkelte sammenhenger ha stor betydning for vurdering av bevisverdien av avhør av partene. I 26 av sakene var det ikke aktuelt å vurdere. Notoriteten var vurdert tilfredsstillende i 22 av sakene. I 11 av sakene var det vurdert til ikke tilfredsstillende og i 4 av sakene var det ikke notoritet i det hele tatt. At det ikke er tilfredsstillende eller ikke gjort i 41 prosent av sakene er et høyt tall og distriktet bes

innskjerpe rutinene for notoritet vedrørende dokumentinnsyn. Det må fremgå av saken når og hvem som har fått oversendt dokumenter.

5.1.9 Taushetsplikt

Av de 63 sakene var det 40 saker hvor det var aktuelt å innhente fritak fra taushetsplikt i anledning etterforskningen. Vi har sett på om politiet sørger for fritak som er i henhold til reglene i straffeprosessloven. I følge våre undersøkelser var det kun 7 saker hvor det forelå mangler hvorav det i 1 sak ikke var innhentet fritak for taushetsplikt før et vitne forklarte seg for politiet. Fritak etter straffeprosessloven § 119 for helsepersonell var ordnet i alle saker.

Der hvor det sviktet var personer som hadde forvaltningsmessig taushetsplikt etter straffeprosessloven § 118, typisk lærere, ansatte i barnevernet, fosterforeldre mv. Den ene saken, hvor det ikke var innhentet fritak, gjaldt avhør av fosterforelder. I sakene med forvaltningsmessig taushetsplikt var det stort sett innhentet samtykke fra fornærmede, men i flere tilfeller forklarte vitnet seg om forhold som gjaldt andre enn fornærmede, hvor det etter loven kreves fritak fra fylkesmannen. I slike saker ser man ofte at slikt samtykke først innhentes ved irettføringen. Men politiet må også sørge for at slikt fritak blir innhentet i anledning etterforskningen eller begrense avhøret av vitnet til kun å gjelde tema som fornærmede har fritatt for og som ikke berører andre. Vi vil anbefale at politiet sørger for rutiner vedrørende samtykke fra fylkesmannen i etterforskningen slik at man unngår prosessuelle utfordringer på et senere stadium av etterforskningen.

5.1.10 Samlet vurdering

Vår generelle vurdering er at etterforskningsplanene ikke benyttes til å styre etterforskningen av sakene. Juristene er i det store og hele ikke involvert i planleggingen og gjennomføringen av etterforskningen, foruten i forbindelse med anvendelse av tvangsmidler. Det skorter også på politifaglig etterforskningsledelse. Vårt inntrykk er at det svikter i prioriteringen av hvilke saker en skal etterforske og hvilke etterforskingsskritt som skal gjennomføres og når disse må gjøres.

Vi har forståelse for at det er manglende resurser, og at omleggingen i forbindelse med politireformen har vært krevende for organisasjonen. I en slik situasjon fremstår det som desto viktigere at en foretar en prioritering og vurdering av hvilke arbeidsoppgaver som må utføres i den enkelte sak. Manglende fremdrift og liggetid kunne vært avhjulpet ved aktiv bruk av relevante og gjennomarbeidede etterforskningsplaner.

Distriktet har også utfordringer knyttet til slutføring av sakene. Det settes jevnt over ingen frister for ferdigstilling av etterforskningen, dette til tross for at riksadvokaten pålegger at det settes frist for utførelse av etterforskingsskritt i brev av 8.november 2013.

Etterforskningsplaner er et sentralt virkemiddel for å opprettholde den objektiviteten som politi og påtalemyndighet skal ha i straffesaker. Når det avdekkes at det i 30 prosent av sakene ikke følges opp anførsler om straffrihet gir dette grunn til bekymring når samtidig etterforskningsplaner ikke benyttes tilfredsstillende i disse sakene.

Det fremstår som positivt at opprettelsen av FSI tilsynelatende har hatt god innvirkning på kvaliteten i initialfasen av etterforskningen. Selv om tallgrunnlaget er lavt er det en så vidt markant endring at man vanskelig kan se bort fra denne.

Når det gjelder ressurssituasjonen rapporteres det jevnt over at det er svært begrensende resurser, som ved tidligere år. Det er positivt at det rapporteres en bedring i ressurssituasjonen på personavsnittet, sammenliknet med den kritiske situasjonen som ble rapportert ved sist inspeksjon.

Avslutningsvis må det bemerkes at det har vært en klar bedring i etterforskningen av voldtektssaker de siste årene, men at det stadig er rom for forbedring. Politidistriktet bes særlig om å ha et økt fokus på sikring av bevis, etterforskningsplaner og integrert påtale i tiden fremover.

5.2 Dødsfallsaker

I Riksadvokatens rundskriv 1/2018 mål og prioriteringer i straffesaksbehandlingen i 2018 bes statsadvokatene undersøke hvordan politiet forholder seg til retningslinjene om omkodning til etterforskningssak og innsendelse til statsadvokaten.

Sør-Vest politidistrikt ble bedt om en liste over mistenkelige dødsfall saker som var henlagt i perioden 01.01.2018 til 01.08.2018.

5.2.1 Gjennomgang av saker

I perioden 01.01.2018 til 01.08.2018 er det i distriktet henlagt 84 saker som er kodet som mistenkelige dødsfall. Alle sakene med unntak av én er oversendt til statsadvokaten for avgjørelse.

Det er også gjennomgått til sammen 21 saker som er under etterforskning for kodene 1767 uaktsom forvoldelse av død i trafikk, 5301 arbeidsulykke død, 9702 sykehusdødsfall (mistanke om feilbehandling), 9710 brann/død/personskade, 9714 ulykke/død/personskade og 9760 overdosedødsfall.

Det er stor variasjon i sakene i omfanget av etterforskingsskritt som er utført, fra anmeldelse skrevet av patruljen på stedet med straksavhør av vitner og en dødsattest utskrevet av lege, til saker med avhør av flere vitner, illustrasjonsmapper, åstedsundersøkelser, obduksjonsrapport, tekniske undersøkelser osv.

5.2.2 Vurdering

Riksadvokatens retningslinjer av 04.12.2014 fastslår at saker om mistenkelige dødsfall som er etterforsket av politiet, og hvor politiet går inn for henleggelse, skal sendes statsadvokaten for avgjørelse med en begrunnet tilrådning. I Riksadvokatens retningslinje er det gjort unntak for saker der politiet kun har gjort innledende undersøkelser i forbindelse med et dødsfall, f.eks. begjært obduksjon og deretter ønsker å henlegge saken uten å iverksette etterforskning. I de sistnevnte tilfellene kan politiet selv treffe henleggelsesbeslutning med mindre annet bestemmes av lokal statsadvokat, jf. nedenfor.

Det har siden 80-tallet vært muntlig instruks fra Rogaland statsadvokatembeter at alle saker som har medført et dødsfall skal sendes statsadvokaten for påtaleavgjørelse. Dette gjelder mistenkelige dødsfall saker, men også trafikksaker med dødsfall, arbeidsulykker osv.

Den ene saken som er henlagt av påtaleansvarlig i politiet anses som en forglemmelse.

Omfanget av etterforskningen som er gjennomført i sakene kan ikke knyttes til om saken er kodet som en undersøkelsessak eller en straffesak. Også i saker kodet som undersøkelsessak er det gjennomført omfattende etterforskningskritt. Det generelle inntrykket er at det basert på opplysningene i den enkelte sak er foretatt en vurdering av hvilke etterforskningskritt som bør gjennomføres i saken.

5.3 U-18 saker

Hensikten med inspeksjon av U18-sakene var å undersøke fremdrift, kvalitet og adekvat reaksjon. U18-saker defineres som saker der mistenkte/siktede var under 18 år på gjerningstiden. Politidistriktet ble bedt om å sende inn alle U18-saker som var registrert mellom 1. januar 2018 og 1. august 2018 i følgende kategorier:

- Voldssaker (kroppskrenkelser og kroppsskade, herunder grove overtredelser)
- Vold og trusler mot offentlig tjenestemann og forulemping og hindring av offentlig tjenestemann

Til sammen ble 133 saker oversendt digitalt. I utvalget var det både påtaleavgjorte saker og saker som pr 01.08.2018 var under etterforskning. I tillegg ble det oversendt en liste over alle ikke-påtaleavgjorte U18-saker, altså totalbeholdningen av saker under etterforskning.

Politidistriktet ble også bedt om en redegjørelse for hvordan behandlingen av U18-saker er organisert. Det vises her til det som er gjengitt under punkt 3.1.

U18-sakene håndteres som nevnt av dedikerte påtalejurister på de geografiske påtaleseksjonene. Vedkommende jurist har da ansvaret for saken fra anmeldelse til rettskraftig avgjørelse, herunder også behandling i konfliktrådet i form av oppfølging/ungdomsoppfølging og ungdomsstraff.

U18-saker som behandles av personseksjonen under felles etterforskningsenhet (FEE), håndteres likevel av påtalejuristen der. Den lokale straffesaksinstruksen åpner for at ansvaret for *oppfølgingen* av vedkommende etter forespørsel kan overlates til "lokal U18 (GDE)", jf. straffesaksinstruksens punkt 4.2.1.

Normalt etterforskes U18-sakene ved den geografiske driftsenheten der mistenkte/siktede bor, slik at den nødvendige oppfølging sikres også gjennom samarbeid med eksterne aktører i hjemkommunen.

Til sammen 55 saksnummer ble gjennomgått. I noen av sakene var det flere mistenkte/siktede, og dermed også flere påtaleavgjørelser pr sak. 26 saker var kodet som

kroppskrenkelse, 7 som kroppsskade og 24 saker gjaldt vold/trusler/forulemping av offentlig tjenestemann. Sakene ble vurdert opp mot følgende punkter:

- Registrering og koding av sak
- Bruk av etterforskningsplan
- Notoritet rundt bruk av tolk samt verges tilstedeværelse ved avhør
- Informasjon om aktuelle strafferettslige reaksjoner og notoritet rundt et eventuelt samtykke
- Fritak fra fylkesmannen ved avhør av vitner bundet av forvaltningsmessig taushetsplikt
- Innhenting av PUM (personundersøkelse for mindreårig)
- Fremdrift, liggetid og fristbrudd
- Adekvat påtaleavgjørelse og eventuell strafferettslig reaksjon

Av kapasitetshensyn var det ikke mulig å gjennomgå alle de innsendte sakene, men alle saker registrert frem til midten av mars ble gjennomgått, i tillegg til alle saker som var kodet som vold/trusler og forulemping av offentlig tjenestemann med mistenkt/siktet over 15 år.

5.3.1 Registrering og koding av sak

Det første tema vi så på var hvorvidt saken var korrekt kodet og om det lå inne tilstrekkelig opplysninger rundt mistenkte/siktede i saksbehandlingssystemet, herunder at det var lagt inn verge. Det sistnevnte punktet ble tatt inn fordi en har erfaring fra den generelle saksbehandlingen ved embetet at dette ofte er mangelfullt i U18-sakene. Det ble imidlertid ikke funnet noen saker der dette ikke var gjort. Også kodingen av sakene var korrekt.

5.3.2 Etterforskningsplan

Det var utarbeidet etterforskningsplan i svært få saker. Sakenes karakter var heller ikke slik at det var pålagt å utarbeide en slik plan. I de fire sakene det forelå etterforskningsplan bar dette mer preg av en gjøremålsliste enn en plan for styring av etterforskningen.

5.3.3 Notoritet om verge og tolk

Vi så her på om det fremgikk av avhøret hvorvidt verge var kontaktet ved avhør av den mindreårige, og om det var tilstrekkelig notoritet rundt dette. I det store flertall av sakene var dette godt ivaretatt, ved at det fremgikk hvilken kontakt politiet hadde hatt med mistenkte/siktedes verger, og hvem som var tilstede i avhøret.

I 37 av sakene var dette tilfredsstillende, mens det ikke var tilfredsstillende i 7 og ikke gjort i 4 saker. I 6 saker var det ikke aktuelt (for eksempel der mistenkte/siktede på avhørstids-punktet var fylt 18 år).

Det var svært få saker det var aktuelt å benytte tolk. Av de seks sakene det var benyttet tolk så fremgikk det imidlertid ikke navn og dialekt på tolken i fire.

5.3.4 Informert samtykke

I U18-sakene er det viktig at den som er i kontakt med ungdommen gir god informasjon om straffereaksjoner som kan være aktuelle. Det er en problemstilling hvorvidt ungdommen har fått nok informasjon til at vedkommende, sammen med sine verger, faktisk kan ta en beslutning om å samtykke til alternative straffereaksjoner som ungdomsoppfølging og ungdomsstraff.

I de gjennomgåtte sakene var informasjon om alternative straffereaksjoner nærmest helt fraværende. Det kan godt tenkes at ungdommen og vergene får god informasjon på annet hold, f.eks. gjennom kontakt med konfliktrådet, eller gjennom friomsorgen når det foretas en personundersøkelse for mindreårige, men som det vil fremkomme nedenunder kommer denne ofte etter at påtaleavgjørelsen er tatt. I noen saker informeres det om samfunnsstraff, men ikke om ungdomsstraff/oppfølging, som jo ofte er den mest aktuelle reaksjonsformer. Det antas at dette henger sammen med at reaksjonene fortsatt ikke er så godt kjent for etterforskere som ikke jobber spesifikt opp mot U18-sakene.

5.3.5 Fritak fra fylkesmannen

Den forvaltningsmessige taushetsplikten for blant annet lærere, barnevernsansatte og fosterforeldre med flere, skal ivaretas også ved politiavhør. Med mindre vitnene utelukkende skal forklare seg om en konkret straffbar handling som de har vært vitne til, vil det være nødvendig med fritak fra taushetsplikten før de kan forklare seg for politiet. I noen tilfeller vil det være tilstrekkelig med fritak fra den opplysningene gjelder, men i mange tilfeller vil det også være påkrevd med fritak fra fylkesmannen. Som oftest kommer problemstillingen opp først når saken iretteføres.

Selv om det i flere av sakene var avhørt både lærere og barnevernsansatte, og i avhøret også spurt om forhold utover det de var direkte vitner til, så var det ikke innhentet fritak fra fylkesmannen, med unntak av 1 sak. At det bare unntaksvis innhentes fritak der det er påkrevd er også erfaringen vi har gjort oss gjennom den generelle saksbehandlingen ved embetet.

5.3.6 Innhenting av PUM

Det var innhentet PUM i 29 saker. Alle disse, så nær som 1 sak, var innhentet etter at det var gått minst 30 dager. PUM'en ble uten unntak først innhentet samtidig som saken ble påtaleavgjort og oversendt retten eller konfliktrådet.

Riksadvokaten har i brev av 09.08.2017 gitt oppdaterte retningslinjer ang ungdomsstraff, som også har betydning for øvrige U18-saker, der det skal innhentes PUM:

"En minner om hovedregelen i straffeprosessloven (strpl.) § 161a første ledd andre punktum, og om at det er påtalemyndigheten som har ansvaret for at PUM innhentes. Det vises også til riksadvokatens brev 15. desember 2015. Den

lovpålagte saksbehandlingsfristen på 6 uker, jf. strpl. § 249 annet ledd, innebærer at anmodningen om PUM må sendes så snart saken er tilstrekkelig opplyst til det."

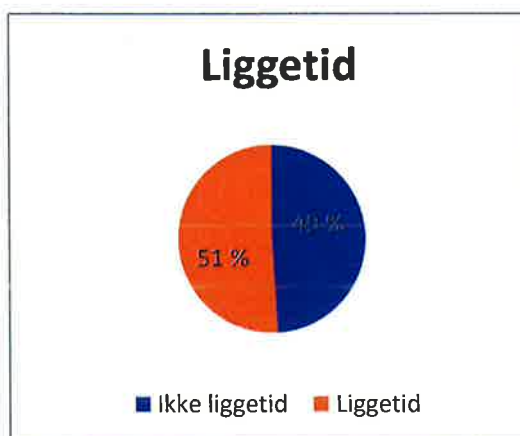
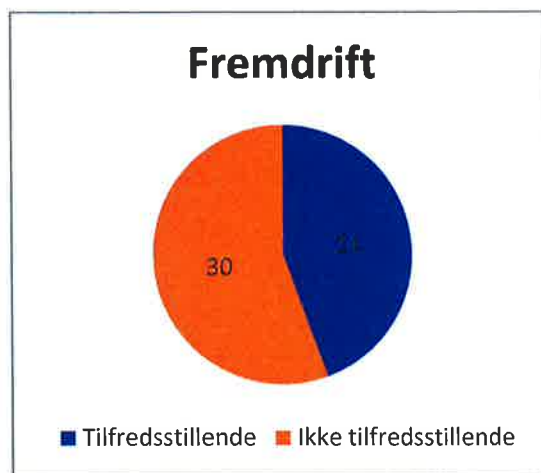
I de sakene det var anmodet om PUM var alle innhentet først etter at saken var påtaleavgjort med tiltale. Det kan være grunn til å avvente innhenting av PUM, og riksadvokaten har åpnet for at saker kan påtaleavgjøres uten at PUM er innhentet, så lenge den foreligger når retten skal behandle saken. Men når vi vet at det er lang ventetid på å få innhentet PUM så bør anmodningen komme raskere, både for å sette i gang prosessen overfor ungdommen og for å unngå en utsettelse av hovedforhandling fordi PUM'en likevel ikke ble ferdig i tide.

5.3.7 Fremdrift, liggetid og fristbrudd

U18-sakene stiller store krav til god framdrift av hensyn til det særskilte behovet for rask avklaring, noe som også gjenspeiles i den korte fristen for ferdigstilling. Hvorvidt fremdriften var tilfredsstillende eller ei er vurdert med det i mente. Av de gjennomgåtte sakene var det 24 saker som hadde tilfredsstillende fremdrift, mens den ikke var tilfredsstillende i 30 saker.

Fristen for ferdigstilling av U18-saker er som kjent 42 dager (6 uker), jf. strpl § 249 annet ledd. Begrepet liggetid ble i dette perspektivet benyttet om saker der det var sammenhengende inaktivitet i over 14 dager (altså en tredjedel av den "tillatte" saksbehandlingstiden), uten at det lå opplysninger i saken som kunne forklare inaktiviteten. Over halvparten av de undersøkte sakene hadde liggetid basert på en slik definisjon.

Kun en fjerdedel av sakene var påtaleavgjort innen fristen. I noen av sakene var det hensyn som tilsa at avgjørelse etter fristen var nødvendig, for eksempel voldssaker med mange mistenkte og vitner eller at saken var del av et større kompleks, men det var unntaksvis. Også i saker der gjerningsmannen var under 15 år var det fristbrudd. Slik vi forstod det på

politidistriktet var det en bevisst tanke å avvente påtaleavgjørelsen til etter at bekymringssamtale var gjennomført. Det kan være gode grunner til en slik praksis, men i de aller fleste sakene skal 6 uker uansett være tilstrekkelig med tid for å få gjennomført samtalen.

5.3.8 Adekvat påtaleavgjørelse

Med unntak av to saker var alle sakene påtaleavgjort. Avgjørelsen anses tilfredsstillende og adekvat i 95 prosent av sakene, ikke tilfredsstillende i 5 prosent. Statsadvokaten vurderer at det er aktuelt med ytterligere etterforskingsskritt i under 6 prosent av sakene.

Noen saker var sendt direkte til konfliktrådet, når det burde vært tatt ut tiltale, for eksempel ved vold mot offentlig tjenestemann.

Vi ser at i noen tilfeller kan det være forsvarlig å sende saker direkte til konfliktrådet for å komme raskt i gang med oppfølgingen. Men rettslig behandling av en sak kan også være forebyggende og for noen gi større tyngde til den reaksjonen som idømmes enn dersom saken sendes direkte til konfliktrådet. Rettslig behandling kan også gi en bedre faktaavklaring, i tillegg til den presumptivt preventive effekten. Et bedre tiltak for å korte ned tiden fra handling til reaksjon er åpenbar etter gjennomgang av de aktuelle sakene: nemlig å korte ned på politiets egen saksbehandling i disse sakene. Med en bedre framdrift ville vesentlig tid være innspart i nokså mange saker.

5.3.9 Samlet vurdering

For å stanse og forhindre en videre kriminell løpebane er det svært viktig at saker med barn som gjerningsmann undergis en så rask og kvalitativt god behandling som mulig. Rask behandling av U18-sakene er dessuten lovfestet. Vår gjennomgang av et utvalg av U18-sakene viser at politidistriktet ikke oppfyller lovens krav i flertallet av de undersøkte sakene, og det uten at det kan påvises noen etterforskningsmessige grunner til at saksbehandlingsfristen oversittes. Det er et nedslående funn, særlig når det holdes opp mot at gjennomsnittlig saksbehandlingstid på U18-sakene generelt har økt nokså betydelig til nå i 2018, jf. tabell under punkt 4.4.2.

Gjennomgangen av sakene viser også at det er et forbedringspotensiale i å ha tilstrekkelig notoritet rundt tilstedeværelse av verge samt eventuell tolk i avhør av mindreårige. Ved avhør av vitner underlagt forvaltningsmessig taushetsplikt minnes det om at fritak må søkes fra fylkesmannen i de tilfellene det er påkrevd, jf. strpl § 230 fjerde ledd.

Særlig siden det går så lang tid før PUM innhentes bør ungdommen i avhøret eller på annen måte, informeres tilstrekkelig om de alternative straffereaksjonene aktuelle for ungdom, og det må tilstrebes å få notoritet også rundt dette. Det gjelder i særlig grad der ungdommen i avhør erkjenner forholdet og en vet det vil komme en strafferettslig reaksjon, selv om påtalespørsmålet kanskje ikke er avgjort.

Gjennomgangen av vårt utvalg av saker viser for øvrig at den etterforskningen som gjøres i U18-sakene er adekvat og tilstrekkelig for å kunne avgjøre straffesaken. Påtaleavgjørelsen er godt fundert.

Hvorvidt reaksjonene har vært adekvate har vært vanskelig å si noe mer om ut fra det utvalget av saker vi her har valgt å se på. Det kan, ved en annen anledning, være aktuelt å gå nærmere gjennom saker som har endt med ungdomsoppfølging og ungdomsstraff for å kunne si noe mer om reaksjonene. Politiets oppfølging av saker *etter* oversendelse til konfliktrådet, enten direkte eller gjennom rettslig behandling, vil også være et aktuelt tema det kan være interessant å undersøke nærmere.

5.4 FSI (Felles straffesaksinntak)

Statsadvokatene er bedt om å føre tilsyn med FSI i et kvalitetsperspektiv. Samtidig er det varslet fra Riksadvokaten at det formentlig i 2019 vil bli gjennomført en egen kvalitetsundersøkelse knyttet til FSI.

Vi fikk en omvisning på FSIs lokaler i Stavanger. FSI har lokaler og ansatte i Stavanger og Haugesund. Dette har sammenheng med Boknafjorden som deler politidistriktet i to, og at det er politiarrest i både Stavanger og Haugesund. FSI har primæransvaret for avhør av arrestantene. Mellom de to driftsstedene er det jevnlig kontakt via videolink slik at en arbeider på tvers av de to lokalitetene.

I Sør-Vest politidistrikt består FSI av 41 personer (43 fra 1. oktober) med politifaglig bakgrunn, 7 personer på administrativ støtte og 13 påtalejurister (+12 faste fra andre avdelinger som har vakt på FSI i helgene).

Driften er knyttet til et FSI-KO og et prioriteringsrom/team.

FSI-KO består av jourhavende påtale, vakthavende politifaglig etterforskningsleder, administrativ støtte og etterforskere. FSI-KO har ansvar for støtte til operasjonssentralen, innsatsledere, politiarbeid på stedet og straksetterforskning.

FSI hadde oppstart 01.03.2018 med drift 16/7 (16 timer i døgnet gjennom hele uken). Fra 1. oktober 2018 skal det være en politifaglig etterforskningsleder på jobb 24/7. Vakthavende politifaglig etterforskningsleder har alltid arbeidssted i Stavanger pga av nærhet til operasjonssentralen. Påtalemyndighetens jourtjeneste er 24/7, men sånn at det i ukedagene er en sovende hjemmevakt om natten. Jourhavende kan ha kontorsted i Stavanger eller Haugesund.

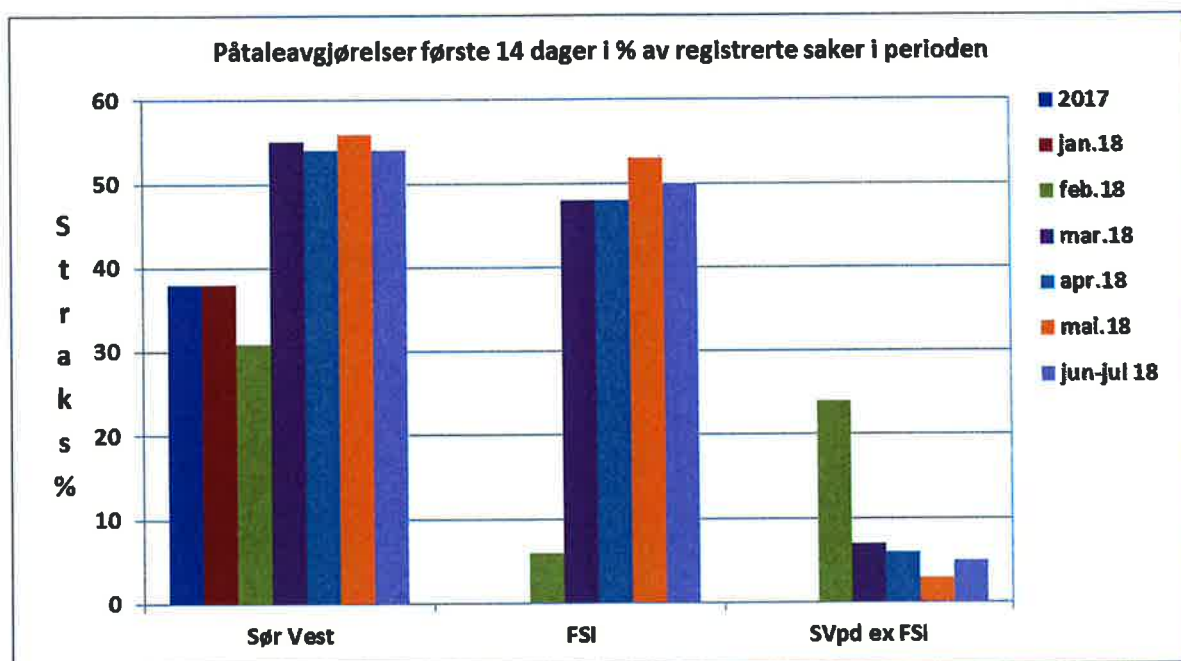
Prioriteringsrommet er bemannet 16/7 av Pri-påtale, Pri politifaglig etterforskningsleder og administrativ støtte. Pri-teamet har ansvar for vurdering og prioritering av nye saker. Pri-teamet har ansvar for kvalitetssikring av koding og registrering av nye saker, utarbeidelse av en plan for etterforskning (enten etterforskningsplan i Indicia eller en arbeidslogg i BL). Saker hvor FSI gjennomfører etterforskning overføres FSI-KO.

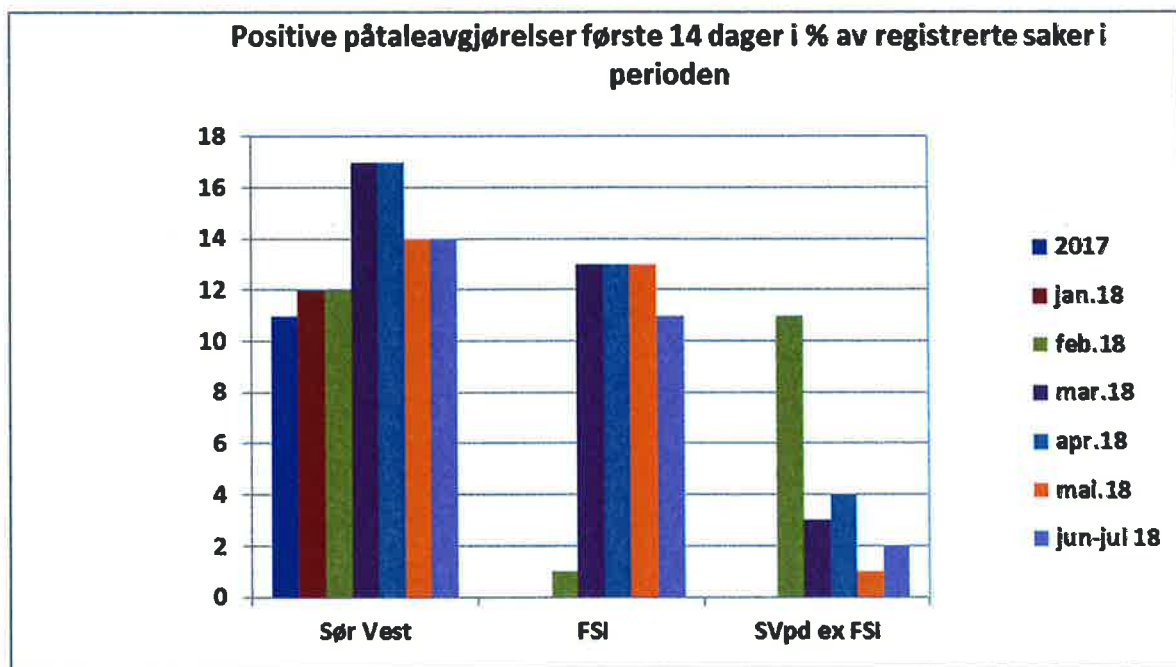

5.4.1 Kvalitet og effektivitet

FSI er forventet å bidra til å heve kvaliteten på etterforskningen i initialfasen og bidra til effektivitet i straffesaksbehandlingen.

Diagrammene under ble presentert fra leder på FSI. De viser at det ved oppstart av FSI i mars 2018 skjedde en økning i prosentvis antall saker som påtaleavgjøres de første 14 dagene etter sakene registreres. Videre viser diagrammet at prosentandelen av positive påtaleavgjørelser de første 14 dagene etter at ny sak registreres har økt etter innføringen av FSI. Majoriteten av disse påtaleavgjørelsene er foretatt av påtalejurister som jobber på seksjon for jourtjeneste – herunder FSI. Sakene som er påtaleavgjort av påtalejurister som er tilknyttet andre seksjoner er en blanding av saker avgjort av påtalejurister tilknyttet funksjonelle eller geografisk driftsenheter, men også saker som noen av disse avgjør som ledd i fast helgetjeneste på FSI.

Diagrammene viser endringen for distriktet som helhet. Etter de samtalene som er gjennomført under inspeksjonen er det opplysninger som kan tyde på at det i forhold til gamle Stavanger stasjon ikke har skjedd en endring. Ved gamle Stavanger stasjon hadde man en prioriteringsfunksjon og etter det opplyste tilsvarende resultat for påtaleavgjørelse de første 14 dagene. Det kan tilsi at innføring av FSI har medført en likere behandling av saker i den innledende fasen i hele distriktet. En økning i saker som avgjøres de første 14 dagene kan være en forklaring på tallene i tabell 9 og figur 5 under punkt 4.6.1 som viser en nedgang i beholdningen av saker under behandling 0-3 måneder. Økningen av antall saker som avgjøres de første 14 dagene medfører økt effektivitet.

Det understrekes at vi ikke har sett tallgrunnlaget bak søylediagrammet, og heller ikke tallene delt ned på enheter før innføring av FSI.

I forhold til kvalitet vises det til redegjørelsen under 5.1.5.1 etterforskning av voldtektssaker i initialfasen.

5.4.2 Etterforskningsledelse i initialfasen

Etterforskningsledelsen i initialfasen av saker er i straffesaksinstruksen lagt til operasjonssentralen. Operasjonssentralen kan etterspørre støtte fra FSI.

Dette betyr at i initialfasen i voldtektssaker som blir anmeldt kort tid etter overgrepet er det operasjonssentralen som har ansvar for etterforskningsledelsen.

Tradisjonelt har personale til operasjonssentralen i stor grad blitt rekruttert fra operativt personell. Det kan da stilles spørsmål ved om operasjonssentralen har nødvendig kompetanse til å ha ansvar for etterforskningsledelsen i initialfasen.

Det har kommet noen innspill som tyder på at operasjonssentralen har fokus på det operasjonelle og i noen tilfeller overser ansvaret de har for etterforskningsledelse i initialfasen.

Et eksempel som ble nevnt var en sak hvor politiet i 5 tiden en morgen fikk melding om en mindreårig jente som var voldtatt av to personer. I samme tidsrom prioriterte operasjonssentralen å ta inn 5 personer for urinprøve for mistanke om rusbruk. De to mistenkte i voldtektssaken ble funnet og pågrepet på et senere tidspunkt.

Fra 1. oktober 2018 skal det være en politifaglig etterforskningsleder på jobb 24/7. Det er etter det opplyste ikke planlagt noen endring i ansvaret for etterforskningsledelsen i initialfasen. Det påpekes at god samhandling mellom operasjonssentralen og vakthavende politifaglig etterforskningsleder er viktig.

5.5 EFE (Enhet for finansiell etterretning)

I Riksadvokatens rundskriv 1/2018 mål og prioriteringer i straffesaksbehandlingen i 2018 bes statsadvokatene føre tilsyn med at instruks om bruk av informasjon fra EFE overholdes. Instruksen er fra 2017.

I innkallingen ble det bedt om en liste over saker med anmeldelse fra Økokrim hvor anmeldelsen er begrunnet i opplysninger fra EFE. Det ble også bedt om en liste over saker hvor politidistriktet har innhentet opplysninger fra EFE til bruk i etterforskningen.

Sør-Vest politidistrikt har opplyst at de ikke har registrert opprettede straffesaker med bakgrunn i melding fra EFE i 2017 eller så langt i 2018. Tilsvarende har statsadvokatembetet heller ikke registrert mottatt kopi av påtegninger fra EFE i tråd med instruksen. En legger derfor til grunn at det ikke er opprettet straffesaker på bakgrunn av informasjon fra EFE i denne perioden.

Det er opplyst om at det er kontakt mellom politidistriktet og EFE i pågående etterforskninger når det er relevant for etterforskningen av saken. Distriktet har stort sett positive erfaringer med samarbeid med EFE.

5.6 Påtaleavgjorte saker, men ikke rettskraftige (D-listen)

I fjorårets inspeksjon ble det foretatt en stikkprøve-gjennomgang av alle saker som var påtaleavgjort, men ikke rettskraftig, den såkalte D-listen. Inspeksjonen avdekket flere utfordringer. For å følge opp funnene ble også i år hentet inn en fullstendig liste over alle saker som var påtaleavgjort, men ikke rettskraftig. Vi fikk oversendt en oversikt i excel som var hentet ut fra PAL for STRASAK.

Listen besto av i alt 6139 saker, hvorav den eldste er fra 04.05.2004 og den nyeste fra 08.08.2018. Det er en betydelig nedgang fra 7807 saker på listen i fjor. Også i år er det gjennomført en stikkprøvekontroll av saker. Hovedinntrykket er at utfordringene som ble

påpekt i fjorårets rapport er grepet fatt i og at distriktet har gjort en innsats for å rydde i D-listen.

Som i fjor er det funnet saker på D-listen hvor det er uklart hvorfor de fremdeles sto på listen når tilsynelatende alt var i orden. I BL fremstår sakene som avgjort mot person og på saksnivå.

5.6.1 Saker der det er gitt påtaleunntatelse

180 saker på D-listen er kodet som påtaleavgjort ved påtaleunntatelse. Det er gjort en stikkprøvegjennomgang ved at en har sjekket sakene som er registrert med dato for påtaleavgjørelse før 2018.

Flere av disse har tidligere blitt avgjort med forelegg som ikke har blitt vedtatt, og i løpet av sommeren 2018 er det gitt påtaleunntatelse i saken. Det oppfattes som et resultat av den opprydningen som er foretatt i beholdningen ikke vedtatte forelegg, som ikke har blitt fulgt opp med oversending til retten innen rimelig tid.

Det er funnet 7 saker hvor påtaleunntatelse er gitt før 2018, men som ennå ikke er saksavgjort uten at en kan se noen grunn til at saken har blitt liggende utover fristen i påtaleinstruksen § 18-3 på en måned fra siktede har mottatt melding om påtaleunntatelse.

I 3 saker er siktede etterlyst og saken stilt i bero.

5.6.2 Saker sendt til konfliktrådet

240 saker på D-listen er kodet sendt til konfliktrådet.

Vi har sett på de eldste sakene. På listen er den 1 sak oversendt konfliktrådet i 2014, og 2 saker oversendt i 2015, hvor det ikke er registrert at det har kommet svar fra konfliktrådet.

1 sak som ble oversendt til konfliktrådet i 2016 er returnert til politiet kort tid etterpå fordi saken ikke egnet seg for konfliktrådsbehandling. Det er ikke gjort nye påtalemessige vurderinger i saken.

5.6.3 Forelegg

Det er 1425 saker på D-listen kodet med forelegg.

Stikkprøvene av de eldste sakene viser at sakene er stilt i bero. Det er opplyst fra distriktet at det er innført rutiner for at saker på berolisten sjekkes hvert halvår.

Distriktet har rutiner som skal fange opp at saker der det er utstedt forelegg ikke skal bli liggende hvis de ikke blir vedtatt, men det skal sendes ut brev til siktede i tråd med straffeprosessloven § 267, og at sakene skal oversendes retten for pådømmelse. Disse rutinene er nå gjennomført i hele distriktet.

Det er også opplyst fra politidistriktet at det arbeides sammen med de større tingrettene i distriktet for å etablere et hurtigspor for beramning av foreleggsaker. Det er forventet at det vil medføre kortere saksbehandlingstid, og også bidra til større andel vedtakelser av forelegg. En stor andel av foreleggene blir nå utstedt av FSI. Det medfører påtaleavgjørelse innen 3

dager etter anmeldelse er mottatt. Erfaringer fra distrikt som har erfaring med FSI over lengre tid tilsier at den korte saksbehandlingstiden vil føre til en økt andel vedtatte forelegg.

5.6.4 Siktelse/tilståelsesaker

Det er 709 saker på D-listen som er kodet siktelse (tilståelsesdom). Det er foretatt en gjennomgang av de eldste sakene som ble påtaleavgjort i perioden 2010 til og med 2015.

Også i denne gruppen er det mange saker som er stilt i bero etter at siktelse er tatt ut.

Det er funnet 2 saker hvor siktelse er tatt ut og saken er ennå ikke pådømt, men hvor saken ikke er stilt i bero og det ikke fremkommer hvorfor saken ikke er avsluttet.

5.6.5 Tiltaler

Det står 3585 saker på D-listen kodet med tiltale. De eldste fra 2006. Også på denne listen er det saker som er stillet i bero.

Vi har foretatt en begrenset stikkprøve av 12 saker som har vært sendt inn til statsadvokaten med forslag om tiltale og hvor vi ikke har registrert at sakene har kommet tilbake til statsadvokaten for godtakelse av dom eller nytt forslag om tiltale, eventuelt henleggelse.

Det er funnet 4 saker hvor det er tatt ut tiltale og hovedforhandling er berammet, men av ulike grunner er hovedforhandling avlyst. Deretter ser det ut til at sakene blir liggende.

Videre er det funnet en sak som ble sendt statsadvokaten med forslag om tiltale, som ble returnert til politiet med ordre om ytterligere etterforskning. Noen etterforskningskritt ble utført, før saken ble liggende og saken er ennå ikke påtale avgjort.

Det er funnet avvik i 5 av 12 saker. Resultatet er neppe representativt for alle sakene på listen da stikkprøvene ikke var tilfeldig utvalgt, men det kan indikere at oppfølgingen av saker som returneres til etterforskning kan gå under radaren i politiets oppfølging fordi sakene ikke står på politiets A-liste (under etterforskning). Det samme kan gjelde påtaleavgjorte saker som av forskjellige grunner returneres fra tingretten.

Det er opplyst fra politidistriktet at en modell der administrativ støtte for påtale har fysisk kontroll på saksporteføljen til påtalejuristene nå blir gjennomført i hele distriktet. Dette vil nok bidra til bedre kontroll, men som gjennomgangen viser kan saker "forsvinne" i disse situasjonene.

5.7 A-Krim

I tråd med anbefaling i Riksadvokatens rundskriv om mål og prioriteringer i 2018 har statsadvokaten vært på besøk på det lokale A-krimsentret i Stavanger. Senteret har ansvaret for A-krimssamarbeidet i Rogaland fylke. Grensene er ikke helt sammenfallende med grensene for Sør-Vest politidistrikt.

Vi møtte den lokale koordineringsgruppen og noen av medarbeiderne knyttet til senteret. Det ble gitt en orientering om oppbyggingen av A-krimsentrene nasjonalt, regionalt og lokalt. Alle de involverte etatene ga uttrykk for at de finner samarbeidet nyttig og at der fungerer godt.

Slik statsadvokatene oppfattet orienteringen er A-krimssenteret opptatt av å være proaktive i sin tilnærming for å stanse eller endre ulovlig eller uforsvarlig pågående virksomhet. Dette kan hindre arbeidsulykker, utnyttelse av arbeidere, miljøforurensing, skatte- og avgiftsunndragelser, kriminell aktivitet osv.

Slik statsadvokatene oppfattet orienteringen er den lokale koordineringsgruppen opptatt av å ta de aktørene i distriktet som oppfattes som mest aktive eller mest skadelige. Valg av virkemidler gjøres ut fra en taktisk vurdering av hvilke virkemidler som antas mest hensiktsmessige for den enkelte sak. I en enkelt sak kan det brukes en rekke virkemidler. Også andre offentlige etater enn de som er med i koordineringsgruppen deltar i samarbeidet om enkeltsaker.

Alle de involverte forteller at samarbeidet gis prioritet i egen organisasjon, men at en likevel kan oppleve noe motstand. For eksempel måles alle de offentlige etatene som er med på antall vedtak, anmeldelser til politiet osv. A-krimssamarbeidet har som formål en bedret koordinering mellom offentlige etater slik at deres felles innsats blir så slagkraftig som mulig. Den lokale koordineringsgruppen vurderer hvilke virkemidler som er mest hensiktsmessig i hver enkelt operasjon, og også rekkefølge av tiltak eller virkemidler der flere offentlige etater er involvert. Det kan bety at noen offentlige etater deltar i operasjonen, men ikke nødvendigvis får uttelling for dette i intern måloppnåelse som de blir målt på. Det ble opplyst at dette kan medføre utfordringer internt i egen etat når enkeltmedlemmer av koordineringsgruppen må forsvare prioriteringer som er foretatt av koordineringsgruppen.

Fra alle etatene som var til stede i møtet med statsadvokatene ble det gitt uttrykk for at forskjellene i lovbestemt taushetsplikt mellom etatene og hvem og hvilken informasjon de har lov til å dele med andre offentlige etater er et problem for samarbeidet. Samarbeidet fungerer på tross av disse utfordringene. Når den lokale koordineringsgruppen skal prioritere hvilke prosjekter de skal arbeide med, kan det være representanter for offentlige enheter som må gå på gangen fordi de ikke kan høre informasjonen, og andre etater kan sitte med viktig informasjon som de ikke kan bidra med. Dette fører til at en ikke kan utelukke at viktige prosjekter ikke når opp i prioriteringen.

NAV har for eksempel strenge regler for taushetsplikt og har ofte informasjon de ikke har lov til å dele. Samtidig er det i en del saker med useriøse aktører mange ansatte som mottar forskjellige former for NAV-ytelser. Satt på spissen kan man i noen saker si at NAV finansierer den ulovlige eller useriøse virksomheten helt eller delvis. Ytelsene gir lavere driftskostnader som igjen gjør at disse useriøse aktørene kan utkonkurrere de seriøse aktørene i markedet.

A-krimssamarbeidet er svært viktig for å avdekke ulovlig drift og useriøse aktører slik at de lovlydige aktørene i markedet ikke blir presset ut av markedet. Det bidrar videre til å ivareta hensynet til miljøet, matsikkerhet, dyrevelferd, arbeidstakers sikkerhet, brann og eksplosjonsvern osv.

6 Oppsummering og samlet vurdering

I vår gjennomgang er det avdekket at politidistriktet har manglende fremdrift i voldtektssaker som er under etterforskning. Det samme er avdekket for saker som gjelder unge lovbrøyttere. Et annet funn er at etterforskningsplaner ikke benyttes slik formålet er. Politidistriktet synes ikke å utnytte det potensialet som ligger i en etterforskningsplan hva gjelder bruk av resurser og fremdrift. Da det samtidig rapporteres om knapphet på resurser synes det noe påfallende at en ikke i større grad bruker denne type styringsverktøy for å kunne utnytte begrensede resurser mer effektivt og målrettet.

Behovet for økt fokus på styring av etterforskning bekreftes også, etter vår mening, av trendene innen restanser som vist til under avsnitt 4.6. Selv om totalbeholdningen av saker er synkende og politidistriktet har en plan og strategi for å forebygge og nedarbeide restanser, synes trenden å være negativ per nå. Dette bekreftes i samtaler med ledelsen og den økte restanseoppbyggingen av saker på etterforskning i inneværende år. Noe av oppbyggingen kan skyldes en økt belastning på organisasjonen i forbindelse med omleggingen av politidistriktet. Samtidig er det registrert en relativt markert nedgang på saker under 3 måneder etter opprettelsen av FSI og det påvises en økt kvalitet i initialfasen av voldtektssaker etter at FSI ble opprettet.

Det registreres at politidistriktet synes å ha bedre kontroll over sakene som ligger på D-listen (påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker). Det er også i år funnet avvik og en forutsetter at politidistriktet fortsetter å ha fokus på D-listen.

For å stanse og forhindre en videre kriminell løpebane er det svært viktig at saker med barn som gjerningsmann undergis en så rask og kvalitativt god behandling som mulig. Rask behandling av U18-sakene er dessuten lovfestet. Vår gjennomgang av et utvalg av U18-sakene viser at politidistriktet ikke oppfyller lovens fristkrav i flertallet av de undersøkte sakene, og det uten at det kan påvises noen etterforskningsmessige grunner til at fristen oversittes.

I vårt møte med A-krim senteret er vår oppfatning at det arbeid som der gjøres er viktig for sentrale deler av samfunnet og ikke minst velferdsordningene. Vi mener derfor at riksadvokaten bør vurdere om problemene deltakerne i A-krim samarbeidet opplever knyttet til forskjellene i lovbestemt taushetsplikt, bør formidles til departementet for vurdering av eventuelle lovendringer.

Kvalitet er ikke så vanskelig å definere, men vanskelig å måle. Når det som er viktig ikke kan telles, er risikoen høy for at det som kan telles blir viktigst. Politidistriktet har over år hatt et høyt fokus på restanser. Saksbehandlingstid er enkelt å telle. Dette kan gå på bekostning av fokus på kvalitet. I en hektisk hverdag er det sentrale og viktige å velge ut de riktige sakene og gjøre de riktige vurderingene i sakene, slik at man oppnår høy kvalitet og effektivitet. For å oppnå dette må politidistriktet ha økt fokus på metodebruk og sørge for at etterforskerne og juristene settes i stand til å gjøre de riktige vurderingene og prioriteringene.

Etterforskningsplaner er i så måte et ypperlig verktøy til nettopp det formålet. De grep som

distriktet har gjort ved innføring av et relativt omfattende FSI synes positivt for kvalitet i initialfasen, men det knyttes da bekymring til at sakene synes å miste moment og fremdrift ved overføring til GDEene.

Det er enda for tidlig å si hvilken effekt de organisatoriske endringene har for kvaliteten og effektiviteten i straffesakene. Det som imidlertid må være klart, er at politidistriktet, uavhengig av organisering og ressursituasjon, har mye å hente på styring og ledelse av etterforskningen i straffesaker.

Rogaland statsadvokatembeter, 14.09.2018

Oddbjørn Søreide
Statsadvokat

Henriette Kvinnsland
Statsadvokat

Nina Grande
Statsadvokat

Gjenpart:

Riksadvokaten
Politidirektoratet v/ politifagavdelingen
Politimesteren i Sør-Vest